

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૭૬/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૫૭૧/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૫૫૭/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૫૭૮/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૫૭૬/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૬૧૫/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૫૭૨/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૭૩૪૬/૨૦૨૧

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૪૫૦/૨૦૧૮

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૭૭/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૭૮/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૭૯/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૮૦/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૮૧/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૮૨/૨૦૧૭

સાથે

આર/વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૦૦૮૩/૨૦૧૭

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	હા
૨	પત્રકારને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ ચુકાદાની યોગ્ય નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ પણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના

=====

વલસાડ સહકારી ખાંડ ઉદ્યોગ મંડળી લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

નરેન્દ્રસિંહ જી. વાંસિયા-મૃત્યુ પામેલ હોવાથી-કાનૂની વારસદારો અને ૧ અન્ય

(ઓ) મારફતે

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી એ. કે. કલર્ક (૨૩૫) સાથે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી

ગૌતમ જોશી

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧.૧ માટે

શ્રી દીપક દવે, પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨ માટે વિદ્વાન વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી

તારીખ:૧૩/૦૫/૨૦૨૧

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદારોના જૂથ દ્વારા ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલી આ અરજીઓ છે. અરજીઓના વર્તમાન જૂથમાં નોકરીદાતાઓ અને કર્મચારીઓ દ્વારા પસંદ કરવામાં આવતી કોસ પિટિશન છે, જેની યાદી નીચે મુજબ છે:—

કર્મચારીનું નામ	કર્મચારીઓની અરજી	નોકરીદાતાની અરજી
રમેશ કીકાભાઈ પટેલ	એસ. સી. એ – ૬૫૭૧/૨૦૧૮	એસ. સી. એ – ૨૦૦૭૮/૨૦૧૭
સુભાષભાઈ મંગલદાસ પજવાની	એસ. સી. એ – ૬૫૫૭/૨૦૧૮	એસ. સી. એ – ૨૦૦૮૩/૨૦૧૭
ઈસુદાસ ગાબ્રીએલ મેકવાન	એસ. સી. એ – ૬૫૭૯/૨૦૧૮	એસ. સી. એ – ૨૦૦૮૨/૨૦૧૭
કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણા	એસ. સી. એ – ૬૫૭૬/૨૦૧૮	એસ. સી. એ – ૨૦૦૭૯/૨૦૧૭
રામશ્રયા જમુન યાદવ	એસ. સી. એ – ૬૬૧૫/૨૦૧૮	એસ. સી. એ – ૨૦૦૭૭/૨૦૧૭

ગુલાબભાઈ જીવનજી પટેલ	એસ. સી. એ - ૬૫૭૨/૨૦૧૮	એસ. સી. એ - ૨૦૦૮૦/૨૦૧૭
અનિલ કુમાર સિંહ પ્રદ્યુમન સિંહ	એસ. સી. એ - ૨૦૪૫૦/૨૦૧૮	એસ. સી. એ - ૨૦૦૮૧/૨૦૧૭
નરેન્દ્રસિન્ગ વાંસિયા - વારસદાર મારફત	એસ. સી. એ - ૭૩૪૬/૨૦૧૮	એસ. સી. એ - ૨૦૦૭૬/૨૦૧૭

૨. આ તમામ બાબતોમાં હકીકતો અને કાયદાના સમાન પ્રશ્નોની સંડોવણીને કારણે સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા ચુકાદો આપતા પહેલા કોસ કેસોની દરેક જોડીની હકીકતો ટૂંકમાં જણાવવામાં આવે છે.

૨.૧. એસ. સી. એ ૨૦૦૭૮/૨૦૧૭ (નોકરીદાતા દ્વારા) અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૬૫૭૧/૨૦૧૮ (કર્મચારી દ્વારા).

૨.૧.૧. નોકરીદાતા- અપીલકર્તા (આઈ.સી) નંબર ૫૪/૨૦૦૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરતના તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, જે ૭૦ ટકા સુધી પડતર પગાર મંજૂરીથી વ્યથિત છે.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી-કર્મચારી અરજદારની ઇજનેરી શાખામાં કામ કરતો હતો જેની જન્મ તારીખ ૨૪/૦૩/૧૯૫૮ છે અને તે ૨૪/૦૩/૨૦૧૮ પર નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યો હતો. ઉપરી અધિકારીઓના

કાયદેસરના આદેશની અવગણના કરવા બદલ તેમને ૧૯/૧૦/૧૯૯૪ પર આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું હતું અને સંપૂર્ણ તપાસ બાદ તેમને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા.તે સમયે, તેમને ૨૬,૨૮૧/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી અને રૂપિયા ૫,૮૯૬.૮૦-ની અન્ય નિવૃત્તિ લાભો ચૂકવવામાં આવતા હતા.આમ, પ્રતિવાદીને ચૂકવવામાં આવેલી કુલ રકમ પહેલેથી જ ચેક દ્વારા મોકલવામાં આવી હતી અને જ્યારે તેણે સ્વીકારવાનું પસંદ કર્યું ન હતું, ત્યારે અરજદારે ૫,૮૯૬/- રૂપિયાની રકમ ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ કમિશનર પાસે જમા કરાવી છે.તેથી, ૯ ટકા વ્યાજ સાથે ૨૬,૨૮૧/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી ચૂકવવાનો નિર્દેશ ખોટો છે.સાક્ષીઓની તપાસને લગતી અન્ય વિગતો અને આ અદાલત સમક્ષ અપીલની સંખ્યા અને એસ. સી. એ. ની સંખ્યા ૨૯૬૩ અને ૨૯૬૬/૨૦૦૭ હોવા છતાં ઘટનાઓનો ઘટનાક્રમ સમાન છે.

૨.૧. ૨. કર્મચારી દ્વારા એસ. સી. એ. ૬૫૭૧/૨૦૧૮ તરીકે રજૂ કરવામાં આવેલી કોસ પિટિશનમાં, અરજદાર એ જ ચુકાદા અને આદેશને પડકારવા માંગે છે, જેમાં તેને શ્રમ અદાલત દ્વારા ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૪/૧૯૯૫ માં પસાર કરવામાં આવેલા ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી આદેશ તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યો છે, તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા ૨૦૦૭ના અપીલ (આઈ. સી.)

નંબર ૫૪/૨૦૦૭ અને ૫૮/૨૦૦૭ માં પસાર કરવામાં આવેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના આદેશને પણ પડકારવામાં આવ્યો છે.

અહીં અરજદારનું કહેવું છે કે સહ-કર્મચારી શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણા (એસ. સી. એ ૬૫૭૬/૧૮ ના અરજદાર) એ પણ સમાન તથ્યો અને સંજોગો પર અરજીને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે અને તે તે અરજીમાં આપવામાં આવેલી વિંગતો પર આધાર રાખવા માગે છે. એવું પણ માનવામાં આવે છે કે શ્રમ અદાલતે પ્રતિવાદી વ્યવસ્થાપન દ્વારા તારીખ ૨૧/૦૪/૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા તપાસ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. આ આદેશને પ્રતિવાદી દ્વારા ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, જો કે, પુનરાવર્તન અરજી ૦૭/૦૭/૨૦૦૭ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત આદેશની વિરુદ્ધમાં, વર્તમાન પ્રતિવાદીએ આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૨૧૩ થી ૬૨૨૩/૨૦૦૮ પસંદ કર્યા હતા, જેને નિર્ણયક બનવા બદલ બરતરફ કરવામાં આવ્યા છે. તદનુસાર, આદેશો અંતિમ બની ગયા. ઉપરોક્ત આદેશ પછી પણ, પ્રતિવાદી સત્તામંડળે કોઈ તપાસ હાથ ધરી ન હતી અને તે મુજબ પ્રતિવાદીને અરજદારને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જોકે, અરજદારને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી અને તેને અરજદારને સસ્પેન્શન પર મૂકવા અને વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવાનો

હકદાર ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.ન તો અરજદારને સરપેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો પ્રતિવાદી દ્વારા વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

જ્યારે શ્રમ અદાલતે આ પાસાની નોંધ લીધી ત્યારે તેણે કહ્યું કે અદાલતના આદેશનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી અને પ્રતિવાદીએ કોઈ તકનો લાભ લીધો નથી કે તેણે કોઈ સ્થાનિક તપાસ હાથ ધરી નથી.શ્રમ અદાલત અને ઔદ્યોગિક અદાલત બંનેએ ૭૦ ટકા પડતર પગારની મંજૂરીની હદ સુધી રાહત પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણાની અરજી પર આધાર રાખીને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તે જ અરજીની સામગ્રી વર્તમાન કર્મચારીના કિસ્સામાં પણ લાગુ થશે.કર્મચારી શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો છતાં સમગ્ર સમય દરમિયાન બેરોજગાર રહ્યો અને ૨૮/૦૪/૨૦૦૫ પર શ્રમ અદાલતના આદેશ પછી પણ, તેને ફરજો ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી, તેથી, તે ૨૮/૦૪/૨૦૦૫ પછી સંપૂર્ણ વેતન મેળવવા માટે હકદાર છે.

ફકરા ૧૦ પર અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી વિનંતી એ જાહેર કરવાની છે કે અરજદાર સમાપ્તિની તારીખથી લેબર કોર્ટ, વલસાડ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૮/૦૪/૨૦૦૫ ના આદેશ સુધી સંપૂર્ણ બેકવેજનો હકદાર રહેશે અને

૨૧/૦૪/૨૦૦૫ થી તે સંપૂર્ણ વેતનનો હકદાર રહેશે.વધુમાં તેમણે પડતર પગાર અને બાકી રકમ પર ૧૨ ટકાના દરે વ્યાજ માંગ્યું છે.

૨.૨. એસ. સી. એ ૨૦૦૮૩/૨૦૧૭ (નોકરીદાતા દ્વારા) અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૬૫૫૭/૨૦૧૮ (કર્મચારી દ્વારા):

૨.૨.૧. અરજદાર-એસ. સી. એ ૨૦૦૮૩/૨૦૧૭માં નોકરીદાતાએ સુરતની ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ પર અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૯/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશને કાયદાની વિરુદ્ધ, વિફૂત અને સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયોની અવગણના કરવાના આધારે પડકારવા માંગે છે.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર પ્રતિવાદી અરજદારની કૃષિ શાખામાં કામ કરતો હતો.તેમની જન્મ તારીખ ૨૩/૦૭/૧૯૫૨ છે અને તેઓ ૨૩/૦૭/૨૦૧૨ ના રોજ નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યા હતા.

સ્થાયી આદેશો હેઠળ ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસર આદેશની કથિત અવજ્ઞા માટે, વર્તમાન પ્રતિવાદી સામે ૧૭/૧૦/૧૯૯૪ પર આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને સંપૂર્ણ વિભાગીય તપાસ અનુસાર, પ્રતિવાદીને

૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને બરતરફીની તારીખ સુધી ૨૮,૩૫૦/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી ચૂકવવામાં આવી હતી અને અન્ય નિવૃત્તિ લાભો ૬,૪૮૨.૨૫-ની રકમમાં ગણવામાં આવ્યા હતા.નિવૃત્ત લાભની ઉપરોક્ત રકમ પ્રતિવાદી દ્વારા અહીં સ્વીકારવામાં આવી ન હોવાથી, તે જ અરજદાર દ્વારા જમા કરવામાં આવી હતી.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૩/૧૯૯૫ માં શ્રમ અદાલત, વલસાડના આદેશને પ્રતિવાદી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો.

બાકીની બાબતોમાં જે વિગતો આપવામાં આવી છે તે આ અરજીનો ભાગ પણ છે, જે આખરે ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૯/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવા અને રદ કરવાની રાહત માંગે છે, તેવી જ રીતે શ્રમ અદાલત, વલસાડ દ્વારા ટી અરજી નંબર ૧૩/૧૯૯૫ માં પસાર કરાયેલા ૨૧/૦૯/૨૦૦૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પણ રદ કરવાની માંગ કરે છે.

એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદીની તરફેણમાં આપવામાં આવેલી ૭૦ ટકા પડતર પગારની રકમ પણ રદ થવાને પાત્ર છે કારણ કે તેમાં પ્રતિવાદી દ્વારા કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.

૨.૨. ૨. કર્મચારી એસ. સી. એ.૬૫૫૭/૨૦૧૮ દ્વારા દાખલ કરાયેલી કોસ પિટિશનમાં, અરજદાર-કર્મચારી શ્રમ અદાલત, વલસાડ દ્વારા ટી એપિલકેશન નંબર ૧૩/૧૯૯૫ માં પસાર કરાયેલા ૨૧/૦૯/૨૦૦૭ ના આદેશો તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૫૬ અને ૫૯/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના આદેશને પડકારવા માંગે છે.

તે અરજદારની ફરિયાદ છે કે અદાલતોએ અરજદાર-કર્મચારીની તરફેણમાં બધું જ રાખ્યા પછી પણ ૧૦૦% પડતર વેતન આપ્યું નથી.તેઓ તેમના સહ-કર્મચારી શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણાની અરજી પર વધુને વધુ આધાર રાખે છે, જેમણે પણ આ અદાલત સમક્ષ અરજી દાખલ કરી છે.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, વર્તમાન અરજી તરફ દોરી જતા તમામ તથ્યો અને સંજોગો સમાન છે.

તે તેમની ફરિયાદ છે કે એકવાર અરજદારની તરફેણમાં બાબતોને મંજૂરી આપ્યા પછી, અને એ પણ સમજ્યા પછી કે અરજદારને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી અને તે તેના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો છતાં બેરોજગાર રહ્યો હતો, તેને ૧૭/૦૪/૨૦૦૫ માંથી ૧૦૦% વળતર અરજદારની નિવૃત્તિ સુધી આપવું જરૂરી છે.તે સમાપ્તિની તારીખથી ૧૬/૦૪/૨૦૦૫ સુધી પડતર વેતનનો

પણ હકદાર છે.ફક્ત ૧૦માં માંગવામાં આવેલી વિનંતીઓ પણ તે જ અસર માટે છે.

૨.૩. એસ. સી. એ ૨૦૦૮૨/૨૦૧૭ અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૬૫૭૯/૨૦૧૮:

૨.૩. ૧. અરજદાર-એસ. સી. એ ૨૦૦૮૨/૨૦૧૭ માં નોકરીદાતાએ અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૫/૨૦૦૭ તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરતના ચુકાદા અને આદેશને કાયદાની વિરુદ્ધ અને વિફૂત હોવાના આધારે પડકારવાની માંગ કરી છે.

અહીં પ્રતિવાદી અરજદારની વહીવટી શાખામાં કામ કરતો હતો અને તેનો જન્મ તારીખ ૦૮/૧૧/૧૯૪૧ હતી.તેઓ ૦૮/૧૧/૨૦૦૧ પર નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી પહોંચ્યા હતા.તેમનું મૃત્યુ ૧૧/૦૧/૨૦૧૫ ના રોજ થયું હતું અને અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૫/૨૦૦૭ ની પેન્ડન્સી દરમિયાન તેમના વારસદારો જોડાયા હતા, જો કે, અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૫/૨૦૦૭ માં, ઉપરોક્ત હકીકત જાહેર કરવામાં આવી ન હતી અને વારસદારોને લાવવા માટેની કોઈ અરજી રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવી ન હતી.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, સ્થાયી આદેશ હેઠળ ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસર આદેશની કથિત અવજ્ઞા માટે ૨૮/૧૦/૧૯૯૪ પર, સંપૂર્ણ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદીને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને રૂપિયા ૨૯,૧૩૫/- ની ગ્રેયુટી અને રૂપિયા ૬૭૦૬.૧૩/-નો અન્ય લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.

વલસાડની શ્રમ અદાલત સમક્ષ ટી અરજી નંબર ૧૫/૧૯૯૫ દાખલ કરીને બરતરફીના આદેશને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેને આખરે રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, શ્રમ અદાલતો અને ઔદ્યોગિક અદાલતો દ્વારા પડતર વેતનના મુદ્દા પર સર્વોચ્ચ અદાલતના શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા નથી.કર્મચારીએ પડતર વેતનના મુદ્દે અથવા પડતર વેતનના આદેશ અંગે કોઈ પુરાવા આપ્યા નથી તે હકીકતને અવગણીને, પડતર વેતનના ૭૦ ટકા આપવામાં આવ્યા છે.તેથી, અન્ય કર્મચારીઓ સામેની બાકીની અરજીઓમાં વિનંતી કરવામાં આવી છે તેમ, અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૫/૨૦૦૭ માં શ્રમ અદાલત તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલતના આદેશને રદ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૨.૩. ૨. મૃતક કર્મચારી ઇસુદાશ ગેબ્રિએલ મેકવાનના વારસદારો દ્વારા એસ. સી. એ. ૬૫૭૯/૨૦૧૮ હોવાના કારણે દાખલ કરવામાં આવેલી કોસ પિટિશનમાં, તેઓએ શ્રમ અદાલત, વલસાડ દ્વારા ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૫/૧૯૯૫ માં પસાર કરવામાં આવેલા કથિત ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી આદેશને તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૫૫/૨૦૦૭ અને ૬૫/૨૦૦૭ માં પસાર કરવામાં આવેલા કથિત ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી આદેશને પડકાર્યો છે.

આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલી સહ-કર્મચારીની અરજી શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણા એસ. સી. એ ૬૫૭૬/૧૮ પરના ભરોસાને ભાર મૂકવામાં આવે છે અને અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, તેઓ પણ લગભગ સમાન તથ્યો અને સંજોગો ધરાવે છે.

ફરિયાદ એ છે કે શ્રમ અદાલતે પ્રતિવાદી વ્યવસ્થાપનને તારીખ ૨૧/૦૪/૨૦૦૫ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવાની મંજૂરી આપી હતી અને ઉપરોક્ત આદેશને પ્રતિવાદી વ્યવસ્થાપન દ્વારા ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, જો કે, ઉપરોક્ત પુનરાવર્તન અરજી ૦૭/૦૭/૨૦૦૭ પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત આદેશોની વિરુદ્ધમાં, વર્તમાન પ્રતિવાદીએ આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી

નંબર ૬૨૧૩ થી ૬૨૨૩/૨૦૦૮ પસંદ કર્યો હતો.તેમને નિર્થક હોવાનું કહીને બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા અને આમ, આદેશ અંતિમ બની ગયો હતો.

તે અરજદારની ફરિયાદ છે કે પ્રતિવાદી દ્વારા કોઈ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી ન હતી અને અરજદાર નંબર ૧/૧ ના મૃત પતિને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હોવા છતાં, તેને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી.પ્રતિવાદીને અરજદારના પતિને સસ્પેન્ડ કરવા અને વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો, જો કે, ન તો તેને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો કે ન તો વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને આમ, પ્રતિવાદીએ આ અદાલતના આદેશનું પાલન ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે, તેથી, બંને સત્તાવાળાઓ દ્વારા ૭૦ ટકા સુધીની રાહત આપવામાં આવી તે ગંભીર રીતે ખેદજનક છે.

ફકરા ૧૦માં માંગવામાં આવેલી વિનંતીઓ અન્ય બાબતોમાં માંગવામાં આવેલી પ્રાર્થનાઓ જેવી જ છે.

૨.૪. એસ. સી. એ. ૨૦૦૭૯/૨૦૧૭ અને કર્મચારી દ્વારા તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ. ૬૫૭૬/૨૦૧૮ છે:—

૨.૪. ૧. એસ. સી. એ ૨૦૦૭૯/૨૦૧૭ માં અરજદાર-નિયોક્તા અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૦/૨૦૦૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકારે છે, જ્યાં પડકાર એ ચુકાદાની કથિત વિકૃતિને છે જે અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાની સંપૂર્ણ અવગણના કરવામાં આવે છે.

એવું માનવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી અરજદારની ખાતા/વહીવટી શાખામાં કામ કરતો હતો.તેમની જન્મ તારીખ ૧૦/૦૮/૧૯૫૦ છે અને તેઓ ૧૦/૦૮/૨૦૧૦ પર નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યા હતા.

વધુમાં એવું માનવામાં આવે છે કે સ્થાયી આદેશો હેઠળ ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસરના આદેશની કથિત અવજ્ઞા બદલ, વર્તમાન પ્રતિવાદી સામે ૧૭/૧૦/૧૯૯૪ ના રોજ આરોપપત્ર બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું અને સંપૂર્ણ તપાસ બાદ, તેને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ના રોજ સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને ૨૮,૭૪૨/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી અને અન્ય નિવૃત્તિ લાભો ૫૬૫૩.૩૦/- રૂપિયા-ચૂકવવામાં આવ્યા હતા.બરતરફીના ઉપરોક્ત આદેશને પ્રતિવાદી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો અને અરજદારે તેના જવાબ સાથે વિભાગીય તપાસનો રેકૉર્ડ રજૂ કરીને ઉપરોક્ત અરજીમાં લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું હતું.

અરજદારનું કહેવું છે કે ૧૮/૦૩/૧૯૯૫ ના રોજ પ્રતિવાદી અને તેના પ્રતિનિધિઓએ સ્થગનની માંગ કરી હતી અને ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ ના રોજ પ્રતિવાદી હાજર હોવા છતાં, તપાસ સ્થગિત કરવામાં આવી હતી અને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ ના રોજ પ્રતિવાદી અને તેના પ્રતિનિધિઓ હાજર ન હતા અને તેમને ૧૪/૦૪/૧૯૯૫ ના રોજ નોંધાયેલ પોસ્ટ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી. ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ ના રોજ પ્રતિવાદી અને તેના પ્રતિનિધિઓ હાજર ન હોવાથી, તે દિવસે તપાસ પૂર્ણ થઈ હતી.

ત્યારબાદ, જ્યારે પ્રતિવાદીએ તેના તારીખ ૧૫/૦૪/૧૯૯૫ ના આદેશ દ્વારા શ્રમ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો, ત્યારે તેણે તપાસને દૂષિત ગણાવી અને કર્મચારીને તેના મૂળ હોદ્દા પર સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો અને આગળ અરજદારને પ્રતિવાદીને સસ્પેન્ડ કરીને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી તપાસ પૂર્ણ કરવા નિર્દેશ આપ્યો, જો કે, આમાંથી કોઈ પણ બાબતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું. તેને વધુ પડકાર આપીને, અહીં ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, અને આખરે શ્રમ અદાલતના ચુકાદા દ્વારા અને ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા પુષ્ટિ કરીને, અદાલતે કર્મચારીઓની અરજીને મંજૂરી આપી હતી અને પાછળના વેતનના ૭૦ ટકા મંજૂર કર્યા હતા.

૨.૪.૨. કોસ પિટિશન એસ. સી. એ. ૬૫૭૬/૨૦૧૮ હોવાથી, આ કર્મચારી-પ્રતિવાદી દ્વારા આપવામાં આવેલી વિગતોને અન્ય સહકાર્યકરો દ્વારા અનુસરવામાં આવી છે અને અન્ય લોકો અનુસાર, તેમણે તથ્યાત્મક તેમજ કાયદેસર રીતે ઉઠાવેલા તમામ મુદ્દાઓ તેમની અરજીઓમાં પણ સુસંગત છે.

૨.૫. એસ. સી. એ ૨૦૦૭૭/૨૦૧૭ અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૬૬૧૫/૨૦૧૮:

૨.૫. ૧. અરજદાર-એસ. સી. એ ૨૦૦૭૭/૨૦૧૭ માં નોકરીદાતા-વલસાડ સહકારી ખંડ ઉદ્યોગ મંડળી લિમિટેડે પણ અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૩/૨૦૦૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી એન્જિનિયરિંગ વર્કશોપ શાખામાં કામ કરતો હતો.તેમની જન્મ તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૫૪ છે અને તેઓ ૦૧/૦૧/૨૦૧૪ ના રોજ નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યા હતા.સ્થાયી આદેશો હેઠળ ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસરના આદેશની અવગણના કરવા બદલ ૧૯/૧૦/૧૯૯૪ પર આરોપપત્ર બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.સંપૂર્ણ વિભાગીય તપાસ અનુસાર, પ્રતિવાદીને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં

આવ્યો હતો અને તેને રૂ. ૨૭,૩૨૦/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી અને રૂપિયા ૬૨૪૧.૬૫/- ના અન્ય લાભો ચૂકવવામાં આવ્યા હતા.

આને પ્રતિવાદી દ્વારા શ્રમ અદાલત, વલસાડ સમક્ષ ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૬/૧૯૯૫ પસંદ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદી દ્વારા વિભાગીય તપાસની કાયદેસરતા અને માન્યતાના સંદર્ભમાં મૌખિક પુરાવા આપવામાં આવ્યા હતા, જો કે, પડતર વેતનના પાસા અને બરતરફીના દંડના આદેશના મુદ્દા પર કશું કહેવામાં આવ્યું ન હતું.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, સાક્ષીઓ શ્રી કૃષ્ણભાઈ બલવંતભાઈ દેસાઈ, તપાસ અધિકારી શ્રી સુરેશ નરીમલ રઘુવંશી અને રજૂઆત અધિકારી શ્રી મનહરલાલ દુર્લભભાઈ પટેલનો મૌખિક પુરાવો નોંધવામાં આવ્યો હતો. ૦૯/૦૩/૧૯૯૫ તારીખે વિભાગીય તપાસમાં, વ્યવસ્થાપન સાક્ષીઓની તપાસ અને કોસ એક્ઝામિનેશન પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીને સાક્ષીઓને લાવવાની જાણ કરવામાં આવી હતી અને તપાસ ૧૮/૦૩/૧૯૯૫ સુધી સ્થગિત કરવામાં આવી હતી. ૧૮/૦૩/૧૯૯૫ તરીખે, શ્રી નટવરલાલ પટેલ, દહલાલ રણછોડભાઈ પટેલ, કૌતિક ઉત્તમ અહિર અને કુલદિપ રાયના ચારેય સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા હતા. પ્રસ્તુતકર્તા અધિકારી દ્વારા તેમની ઉલટ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદીનો પુરાવો તારણ પર

આવ્યો હોવાથી, પ્રતિવાદી વધુ સાક્ષીઓ લાવવા માંગતો હતો અને તપાસને ૦૭/૦૪/૧૯૯૫ સુધી મોકૂફ રાખવામાં આવી હતી.જો કે, ૦૭/૦૪/૧૯૯૫ પર, કર્મચારીઓની ક્રેડિટ સોસાયટીની ચૂંટણી થઈ હતી અને તપાસ ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ સુધી સ્થગિત કરવામાં આવી હતી.

અરજદારનું કહેવું છે કે પ્રતિવાદીએ તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોના સંદર્ભમાં પોતાનો પુરાવો આપ્યો ન હતો.અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, શ્રમ અદાલતે ૨૬/૦૪/૨૦૦૫ પર આદેશ પસાર કર્યો હતો કે ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી વિભાગીય તપાસને દૂષિત કરવામાં આવી હતી અને કર્મચારીને તેના મૂળ પદ પર પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે.આમ હોલિંગ કરતી વખતે, અરજદાર-નિયોક્તા પ્રતિવાદીને સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકીને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી તપાસ પૂર્ણ કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

આને ૨૦૦૫ના સુધારા (આઈ.સી) નંબર ૨૦ દ્વારા ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેણે તેના તારીખના ૦૯/૦૭/૨૦૦૭ ના આદેશ દ્વારા પુનરાવર્તનને નકારી કાઢ્યું હતું અને આ આદેશની વિરુદ્ધમાં, ૨૦૦૭ના વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૨૬૪૫ને પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.

(આઈ.સી) નંબર ૦૪/૨૦૦૭ તરીકે સમીક્ષા અરજી પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેને ઔદ્યોગિક અદાલતે નકારી કાઢી હતી.અરજદારે આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૯૬૫/૨૦૦૮ પસંદ કર્યો હતો અને તે દરમિયાન શ્રમ અદાલતે ટી અરજી નંબર ૧૬/૧૯૯૫ નક્કી કર્યો હતો અને તેથી, અરજદારે એસ. સી. એ ૨૯૬૫/૨૦૦૮ હોવાના કારણે અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, કર્મચારીએ માત્ર વિભાગીય તપાસની કાયદેસરતા અને માન્યતાના મુદ્દા પર પુરાવા આપ્યા હતા અને વળતર અને દંડના આદેશના મુદ્દા પર કર્મચારી દ્વારા કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી, તેથી શ્રમ અદાલતે ૭૦ ટકા વળતર આપવામાં ભૂલ કરી છે અને ઔદ્યોગિક અદાલતે પણ તેની પુષ્ટિ કરવામાં ભૂલ કરી છે.

એવી પણ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે ગ્રેયુટી અને અન્ય લાભોની રકમ તે કર્મચારીને મોકલવામાં આવી હતી જેણે તે સ્વીકારી ન હતી અને તેથી તે ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ કમિશનર પાસે જમા કરવામાં આવી છે.

માંગવામાં આવેલી વિનંતીઓ ઔદ્યોગિક અદાલત અને શ્રમ અદાલતના ચુકાદા અને આદેશોને રદ કરવા અને રદ કરવાની છે.

૨.૫. ૨. કર્મચારી દ્વારા એસ. સી. એ. ૬૬૧૫/૨૦૧૮ તરીકે રજૂ કરવામાં આવેલી કોસ પિટિશનમાં, કર્મચારી ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૬/૧૯૯૫ માં શ્રમ અદાલત, વલસાડના આદેશો તેમજ અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૫૩/૨૦૦૭ અને ૬૩/૨૦૦૭ તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પડકારવા માંગે છે.

આ કર્મચારીના જણાવ્યા અનુસાર, તેમણે શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણાની અરજી પર ઘણો આધાર રાખ્યો હતો કારણ કે તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમની ફરિયાદો અન્ય કર્મચારીઓના કિસ્સામાં અહીં ઉપર વર્ણવવામાં આવેલી ફરિયાદો જેવી જ છે. માંગવામાં આવેલી અરજીઓ પણ સમાન છે જ્યાં ૧૨ ટકા વ્યાજ દર સાથે નિવૃત્તિ તારીખ સુધીના વેતનની બાકી રકમ તેમજ વેતનની બાકી રકમ માંગવામાં આવી છે.

૨.૬. એસ. સી. એ ૨૦૦૮૦/૨૦૧૭ અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૬૫૭૨/૨૦૧૮:

૨.૬. ૧. એસ. સી. એ. ૨૦૦૮૦/૨૦૧૭ માં અરજદાર- નોકરીદાતાએ અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૬૧/૨૦૦૭માં ઔદ્યોગિક અદાલત,

સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ના ચુકાદા અને આદેશને ખોટી, વિકૃત અને સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયોની અવગણના કરવાના આધારે પડકાર્યો છે.

અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી અરજદારની કૃષિ શાખામાં કામ કરતો હતો.તેમની જન્મ તારીખ ૦૧/૦૬/૧૯૪૯ છે અને તેઓ ૦૧/૦૬/૨૦૦૯ના રોજ નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચી ગયા છે.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસરના આદેશની અવગણના કરવા બદલ, ૧૬/૧૧/૧૯૯૪ ના રોજ જવાબ આપનાર પ્રતિવાદી સામે ૧૪/૧૧/૧૯૯૪ ના રોજ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને સંપૂર્ણ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી જેના પરિણામે તેને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ના રોજ સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને ૩૨,૫૬૨/- રૂપિયાની ગ્રેયુટી અને ૬,૬૨૭/- રૂપિયાની માત્રામાં અન્ય નિવૃત્તિ લાભો ચૂકવવામાં આવ્યા હતા.

તેનો પડકાર ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૯/૧૯૯૫ દ્વારા શ્રમ અદાલત, વલસાડ સમક્ષ કરવામાં આવ્યો હતો અને આખરે શ્રમ અદાલતે ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ ના રોજ વિભાગીય તપાસને દૂષિત ગણાવી હતી.તેણે કર્મચારીને તેના મૂળ પદ પર પુનઃસ્થાપિત કરવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો

અને અરજદારને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી તપાસ પૂર્ણ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

બાકીના દાવાઓ સમાન હકીકતો અને સંજોગો સાથે અન્ય અરજીઓમાં જે પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યા છે તેના જેવા જ છે.આખરે માંગ કરવામાં આવી છે કે ૨૦૦૭ના અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૧માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ના ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે અને તેને રદ કરવામાં આવે તેમજ ૭૦ ટકા પડતર વેતનની મંજૂરી માટે સંબંધિત અદાલતના અભિગમ પર ફરીથી વિચાર કરવામાં આવે.

૨.૬.૨. કર્મચારી ગુલાબભાઈ જીવનજીભાઈ પટેલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કોસ પિટિશનમાં, એસ. સી. એ.૬૫૭૨/૨૦૧૮ હોવાના કારણે, તેમની ફરિયાદો બંને અદાલતો દ્વારા પાછલા વેતનના ૭૦ ટકા અનુદાનની વિરુદ્ધ છે, જેમાં શ્રમ અદાલત, વલસાડ દ્વારા ટી એપ્લિકેશન નંબર૧૯/૧૯૯૫ તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૫૦/૨૦૦૭ અને ૬૧/૨૦૦૭ માં તેના ચુકાદા અને તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના આદેશમાં છે.

આ કર્મચારીના જણાવ્યા અનુસાર, સહ-કર્મચારી-શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ રાણાની અરજીમાં તેમની જેવી જ વિગતો છે અને પ્રતિવાદી વ્યવસ્થાપન દ્વારા તપાસ હાથ ધરવાની પરવાનગી, તેમના જણાવ્યા અનુસાર, શ્રમ અદાલતના તારીખ ૦૩/૦૫/૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા, તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું. નિયોક્તા દ્વારા ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ પડકાર ફેંકવામાં આવ્યો હતો અને ૦૭/૦૭/૨૦૦૭ પર સુધારાની અરજી પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૬૨૧૩ થી ૬૨૨૩/૨૦૦૮ આખરે નિર્ણયક બની ગયો હતો.

પ્રતિવાદીનું કહેવું છે કે નિયોક્તાને કર્મચારીને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, તેમ છતાં તેને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી અને અરજદારને પ્રતિવાદીને સસ્પેન્ડ કરતી વખતે વિભાગીય તપાસ કરવાની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેમ છતાં, ન તો પ્રતિવાદીને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જેમ કે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. શ્રમ અદાલત અને ઔદ્યોગિક અદાલત બંનેએ એવું માન્યું છે કે અરજદારને તકનો લાભ ઉઠાવ્યા હોવા છતાં, તેણે આદેશનું પાલન ન કરવાનું પસંદ કર્યું હતું અને તેમ છતાં આપવામાં આવેલી રાહત આખરે ૭૦ ટકા સુધી પડતર વેતન મંજૂરી સુધી મર્યાદિત હતી.

આ પ્રતિવાદીના જણાવ્યા અનુસાર, નિવૃત્તિની ઉંમર ૬૦ વર્ષ હતી અને નિવૃત્તિ લાભો ગ્રેયુઇટીની અલ્પ રકમ સુધી મર્યાદિત કરવામાં આવ્યા છે અને તે પણ વર્ષ ૧૯૯૫ સુધી મર્યાદિત કરવામાં આવ્યા હતા જ્યારે સમાપ્તિ થઈ હતી.તે ફરિયાદ છે કે જ્યારે તમામ અદાલતો દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની તિરસ્કારપૂર્ણ અવગણના કરવામાં આવી છે, ત્યારે અંતિમ રાહત નિર્દેશો અને અવલોકનોની વિરુદ્ધ છે અને તેથી, ભોગવિલાસને પાત્ર છે.

તેણે પ્રમાણપત્રની રિટ અથવા અન્ય કોઈ રિટ જારી કરવાની વિનંતી કરવાની માંગ કરી છે અને સમાપ્તિની તારીખથી ૦૩/૦૫/૨૦૦૫ ના આદેશ સુધી સંપૂર્ણ વેતનની માંગ કરી છે અને ૦૪/૦૫/૨૦૦૫ થી તેણે સંપૂર્ણ વેતનની માંગ કરી છે.તેણે ૧૨ ટકાના દરે વ્યાજ સાથે નિવૃત્તિની તારીખ સુધી વેતનની બાકી રકમની પણ માંગ કરી છે.

૨.૭. એસ. સી. એ ૨૦૦૮૧/૨૦૧૭ અને તેની કોસ પિટિશન એસ. સી. એ ૨૦૪૫૦/૨૦૧૮:-

૨.૭. ૧. અરજદાર-એસ. સી. એ. ૨૦૦૮૧/૨૦૧૭માં નોકરીદાતા ૨૦૦૭ના અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૬૪માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા

પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકારવા માંગે છે, જે ૭૦ ટકા પડતર વેતનની મંજૂરી અને પ્રતિવાદીની તરફેણમાં આપવામાં આવેલી અન્ય રાહતથી પણ વ્યથિત છે.

અરજદારનું કહેવું છે કે પ્રતિવાદી અરજદારની એન્જિનિયરિંગ વર્કશોપ શાખામાં કામ કરતો હતો.તેમની જન્મ તારીખ ૦૧/૦૧/૧૯૫૪ છે અને તેઓ ૦૧/૦૧/૨૦૧૪ પર નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યા હતા.ઉપરી અધિકારીઓના કાયદેસરના આદેશની કથિત અવગણના કરવા બદલ, તેમને આરોપપત્ર ૧૯/૧૦/૧૯૯૪ જારી કરવામાં આવ્યું હતું અને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા.તેમને રૂપિયા ૨૫,૦૦૦/- ની ગ્રેયુટી અને રૂપિયા ૫૩૫૪.૫૫/- ના અન્ય નિવૃત્તિ લાભો ચૂકવવામાં આવ્યા હતા-આ કર્મચારીએ સ્વીકાર્યું ન હતું અને તેથી, તે જ અરજદાર દ્વારા ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ કમિશનર પાસે રાખવામાં આવ્યું હતું.આમ, જ્યારે રૂપિયા ૫૩૫૪.૫૫/-ની નિવૃત્તિ લાભની રકમ જમા કરવામાં આવી હોય, ત્યારે કોઈ વ્યાજ ન લેવું જોઈએ.અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર ૯ ટકા વ્યાજ સાથે ગ્રેયુટીની રકમ પણ અતિશય છે.

નિયોક્તા દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી અન્ય અરજીઓની જેમ શ્રમ અદાલત અને ઔદ્યોગિક અદાલતના ચુકાદા અને આદેશને પડકારવામાં આવે છે.

૨.૭.૨. કર્મચારી તેની કોસ પિટિશન (એસ. સી. એ. ૨૦૪૫૦/૨૦૧૮)માં શ્રમ અદાલત, વલસાડના ટી એપિલકેશન નંબર ૧૭/૧૯૯૫માં ૨૮/૦૯/૨૦૦૭ ના આદેશ તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ. સી.) નંબર ૫૨/૨૦૦૭ અને ૬૪/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના આદેશથી વ્યથિત છે.

તેમણે અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત ચુકાદા અને આદેશને પડકારવાના હેતુથી સહ-કર્મચારીની અરજી એસ. સી. એ ૬૫૭૬/૧૮ હોવા પર પણ આધાર રાખ્યો છે.

પ્રતિવાદીના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૬૨૧૩ થી ૬૨૨૩/૨૦૦૮ માં આ અદાલતના આદેશનું પણ પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તેને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી, જેમ કે બંને અદાલતો દ્વારા પુનરાવર્તન સુધી અને ત્યારબાદ આ સંબંધમાં ઉચ્ચ અદાલતના બિન-હસ્તક્ષેપ દ્વારા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે

નોકરીદાતાના અંતે માત્ર કંઈ જ કરવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ તેના બદલે તેણે સુનિશ્ચિત કર્યું હતું કે કર્મચારી નિવૃત્તિની ઉંમર પ્રાપ્ત કરે.

તેથી પ્રતિવાદીએ ફરિયાદ કરી છે કે નીચેની બંને અદાલતોએ પ્રતિવાદી સત્તામંડળના આચરણને ધ્યાનમાં રાખીને પરિણામી વળતર તેમજ વેતન અને અન્ય નિવૃત્તિ લાભો આપવાના હોવા જોઈએ.તેમણે ફક્ત ૧૦માં અન્ય લોકોના કિસ્સામાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ વિનંતિઓ પણ માંગી છે.

• એસ.સી.એ ૨૦૦૭૬/૨૦૧૭ (નિયોક્તાનું) અને એસ. સી. એ ૭૩૪૬/૨૦૨૧ (કર્મચારીનું)

૩. ચુકાદાના હેતુ માટે, હકીકતો સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨૦૦૭૬/૨૦૧૭ માંથી આવશ્યકપણે લેવામાં આવે છે અને જ્યાં પણ જરૂરી હોય ત્યાં એસ. સી. એ ૭૩૪૬/૨૧ નો સંદર્ભ આ અરજીમાં આપવામાં આવશે.

૪. આ અરજીમાં પડકાર એ છે કે ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ માં પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને ખોટી, કાયદાની વિરુદ્ધ, વિકૃત અને સર્વોચ્ચ અદાલત અને આ અદાલતના ચુકાદાઓની અવગણના કરવાના આધારે છે.

૪.૧. પ્રતિવાદીના પિતા અરજદારની કૃષિ શાખામાં કામ કરતા હતા.કર્મચારીની જન્મ તારીખ ૧૨/૧૧/૧૯૫૧ હતી અને તે ૧૨/૧૧/૨૦૧૧ પર નિવૃત્તિ વય સુધી પહોંચ્યો હતો.સ્થાયી આદેશો હેઠળ ઉપરી અધિકારીના કાયદેસરના આદેશોનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ તેમની સામે ૧૪/૧૧/૧૯૯૪ પર આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.સંપૂર્ણ તપાસ બાદ ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર કર્મચારીને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને કરવામાં આવેલી ચૂકવણીની રકમ રૂ.૨૪,૧૦૬/- રૂપિયાની ગ્રેયુઇટીની હતી અને આપવામાં આવેલા અન્ય લાભોની રકમ રૂ.૬૦૪૭.૨૦/-તરીકે નક્કી કરવામાં આવી હતી.કર્મચારીના પુત્રને પક્ષના પ્રતિવાદી તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે કર્મચારીનું મૃત્યુ ૦૮/૧૨/૨૦૧૭ પર થયું હતું.કર્મચારી નરેન્દ્રસિંહની પત્ની અને વર્તમાન પ્રતિવાદીની માતાનું પણ ૨૮/૦૭/૨૦૦૧ પર અવસાન થયું હતું.તેમના પરિવારમાં બે વારસદારો હતા અને તેમની પુત્રી હીરલકુમારી સત્યેન્દ્રસિંહે તેમના ભાઈ, વર્તમાન પ્રતિવાદી, દિગ્વિજયસિંહ નરેન્દ્રસિંહની તરફેણમાં પોતાનો અધિકાર ભૂલી ગયા છે.અરજદારની વિનંતી પર મૃતક કર્મચારીના પુત્રને કર્મચારીના સ્થાને પ્રતિવાદી તરીકે જોડાવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

૪.૨. અરજદારની આ કાર્યવાહીને શ્રમ અદાલત, વલસાડ સમક્ષ ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૮/૧૯૯૫ દાખલ કરીને પડકારવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદી-કર્મચારી તરફથી પડકાર વિભાગીય તપાસની કાયદેસરતા અને માન્યતાના સંદર્ભમાં હતો, જો કે, અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, બરતરફી અથવા પાછા વેતનના દંડના આદેશના મુદ્દા અંગે કંઈપણ પ્રશ્ન કરવામાં આવ્યો ન હતો.અરજદારની ફરિયાદ એ છે કે તપાસ અધિકારીનો મૌખિક પુરાવો વિભાગીય તપાસની કાયદેસરતા અને માન્યતાના મુદ્દા પર નોંધવામાં આવ્યો હતો, જો કે, પ્રતિવાદી પુરાવાઓનું નેતૃત્વ કરવા માટે બંધાયેલો છે.કર્મચારીઓની ક્રેડિટ સોસાયટીની ચૂંટણી વચ્ચે આવી હતી અને તેથી, તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોના સંદર્ભમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા.પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ જાહેર કર્યું કે ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૨/૧૯૯૫ અને ૧૩/૧૯૯૫ માં તપાસ અધિકારીનો પુરાવો ક્રોસ-એક્ઝામિનેશન સાથે રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવે અને પ્રદર્શિત કરવામાં આવે.શ્રમ અદાલતે આવી અરજીને મંજૂરી આપી હતી અને ત્યારબાદ એવું માન્યું હતું કે વિભાગીય કાર્યવાહીને દૂષિત કરવામાં આવી છે.તેણે અરજદારને પ્રતિવાદીને સસ્પેન્ડ કરીને તપાસ પૂર્ણ કરવા માટે વધુ નિર્દેશ સાથે તેના મૂળ પદ પર પુનઃસ્થાપિત કરવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૪.૩. આનાથી અરજદારને દુઃખ થયું હતું, જેમણે સુરતની ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ રીવિઝન (આઈ.સી) નંબર ૨૨/૨૦૦૫ પસંદ કર્યો હતો, જેણે ૦૯/૦૭/૨૦૦૭ પર ઉપરોક્ત અરજીને નકારી કાઢી હતી.

૪.૪. તેનાથી વધુ વ્યથિત થતાં, અરજદારે પુનરાવર્તનના ઉપરોક્ત આદેશની સામે વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૨૬૪૪/૨૦૦૭ પસંદ કર્યો છે.અરજદારે સમીક્ષા (આઈ.સી) નંબર ૧૦/૨૦૦૭ ને પણ પસંદ કર્યો હતો જેને ઔદ્યોગિક અદાલતે નકારી કાઢ્યો હતો.તેને પણ આ અદાલત સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૯૬૨/૨૦૦૮ તરીકે એક અલગ અરજી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો.આ દરમિયાન, લેબર કોર્ટે ટી એપિલિકેશન નંબર ૧૮/૧૯૯૫ નક્કી કર્યો.

૪.૫. શ્રમ અદાલતના ચુકાદા અને ચુકાદા સામે, વલસાડે ટી એપિલિકેશન નંબર ૧૮/૧૯૯૫ માં રજૂઆત કરી હતી, અરજદારે ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત સમક્ષ અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ પસંદ કરી હતી.પ્રતિવાદીએ શ્રમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને ચુકાદાને પડકારતી અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૧/૨૦૦૭ ને પણ પસંદ કરી હતી, જ્યાં સુરતની ઔદ્યોગિક અદાલતે અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ અને અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૧/૨૦૦૭ સંયુક્ત રીતે બંને અપીલમાં

૧૬/૦૬/૨૦૧૭ પર ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો હતો.આનાથી અરજદારને દુઃખ થયું છે જેમણે વર્તમાન અરજી દ્વારા તેને પડકાર્યો છે અને તે મુજબ, નીચેની રાહત માટે વિનંતી કરી છે:—

“(a) અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને તારીખ ૧૬/૦૬/૨૦૧૭ ના આદેશને રદ કરવો અને રદ કરવો.

(બી) શ્રમ અદાલત, વલસાડ દ્વારા ૮૫ ની ટી એપિલિકેશન નંબર ૧૮ માં પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવો અને કોરે મુકવો .

(સી) આવી અન્ય અને વધુ રાહત આપવી અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં જરૂરી હોય તેવા અન્ય અને વધુ આદેશો પસાર કરવા.

(ડી) આ અરજીની પેન્ડન્સી અને અંતિમ નિકાલ દરમિયાન ન્યાયમૂર્તિ અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ માં ઔદ્યોગિક અદાલત સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૬/૦૬/૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશના સંચાલન અને અમલીકરણ પર પ્રતિબંધ મૂકતો આદેશ પસાર કરવા માટે ખુશ થઈ

શકે છે અને લેબર કોર્ટ, વલસાડ દ્વારા ૯૫ ની T એપિલિકેશન નંબર ૧૮ માં પસાર કરાયેલા ૨૦/૦૯/૨૦૦૭ ના ચુકાદા અને આદેશ.”

૫. તે અરજદારની ફરિયાદ છે કે શ્રમ અદાલતે કર્મચારી તરફથી પાછળના વેતનના મુદ્દા પર કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી અને ગ્રેયુઈટીની વધુ રકમ આપવાના આદેશની અવગણના કરીને મોટી ભૂલ કરી છે.માત્ર વિભાગીય કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને માન્યતાના પાસાઓ પરના પુરાવાને પાછળના વેતન પરના પુરાવાઓની ઝલક વિના પૂરતા ગણાવી શકાય નહીં.અન્યથા કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, ૭૦ ટકા પાછા વેતનની મંજૂરી સંપૂર્ણપણે ભૂલભરેલી છે.કેટલાક પરિબલો કે જે અન્યથા સંબંધિત અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે તેની અવગણના કરવામાં આવી છે.કર્મચારીના ગેરવર્તણૂકને સાબિત કરવા માટે અરજદાર દ્વારા ત્રણ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી.અરજી એ અસર માટે પણ કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર દ્વારા અગ્રણી નક્કર પુરાવા દ્વારા વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જો કે, ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ પછીના સમયગાળામાં ઉપરોક્ત કાર્યવાહીના સંબંધમાં પુરાવા યોગ્ય રીતે સાબિત થયા નથી.તે અસર માટેની અરજી (આંક.૭૦) દાખલ કરવામાં આવી હતી જ્યાં બીજા પક્ષે તે સાબિત થયું ન હોવાના આધારે તે પ્રદર્શિત કરવા સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો.

૫.૧. વધુમાં અરજદારનું કહેવું છે કે અદાલત તરફથી એવું માનવું ખોટું છે કે અરજદારે કર્મચારી સામેના આરોપો સાબિત કરવાની તકનો લાભ લીધો નથી.અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, કોર્ટે ખોટી રીતે ૯ ટકા વ્યાજ સાથે ગ્રેયુટી ચૂકવી છે જ્યારે રકમ કર્મચારીને પહેલેથી જ મોકલવામાં આવી હતી જે સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને તે અરજદારને પરત કરવામાં આવી હતી.તેવી જ રીતે, કર્મચારીને મોકલવામાં આવેલા અન્ય લાભોની રકમ પણ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને તેથી, અરજદારે તે જ રકમ ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ આયોગમાં જમા કરાવી હતી.તેથી ૯ ટકાના દરે વ્યાજ ઇચ્છનીય નથી.અરજદારની નાણાકીય સ્થિતિ જે સારી નથી અને અરજદારને સતત નુકસાન થઈ રહ્યું છે તેની અવગણના કરવામાં કોર્ટે મોટી ભૂલ કરી હતી.ઓડિટ બેલેન્સશીટ પણ ઉપરોક્ત હકીકતને પ્રતિબિંબિત કરે છે અને તેથી, ૭૦ ટકા પડતર વેતનનો ચુકાદો અનિચ્છનીય હતો.

૬. ૦૭/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ નોટિસ જારી કરવા પર, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપક દવે પ્રતિવાદી-કર્મચારી વતી હાજર થયા હતા.પ્રતિવાદીએ ખાસ દિવાની અરજી No.૭૩૪૬/૨૦૨૧ તરીકે કોસ પિટિશન પણ દાખલ કરી હતી, જેમાં પ્રતિવાદી-કર્મચારીના કાનૂની વારસદાર તરફથી પડકાર એ છે કે તે સંપૂર્ણ વેતન ન આપે અને અન્ય કોઈ નિવૃત્તિ લાભ મેળવ્યા વિના ગ્રેયુટીની ઓછી રકમ પણ આપે.

૭. આ અદાલત દ્વારા બંને પક્ષોને વિસ્તૃત રીતે સાંભળવામાં આવ્યા છે.તેઓએ પોતપોતાની લેખિત દલીલો પણ રજૂ કરી છે.

૮. અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ કે કલર્ક એ સખત વિનંતી કરી છે કે ગેરવર્તણૂકના સંબંધમાં શ્રમ અદાલત તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલતનો ચુકાદો અધિકારક્ષેત્રની ગંભીર ભૂલથી પીડાય છે.અરજદાર-વ્યવસ્થાપન દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી દૂષિત હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.તેનો અર્થ એ થશે કે ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે કાયદેસર અને યોગ્ય હતી.ગેરવર્તણૂકને સાબિત કરવા માટે વ્યવસ્થાપન પાસે પૂરતા પુરાવા છે.૧૨/૦૪/૧૯૯૫ માંથી કાર્યવાહીને દૂષિત કરવામાં આવી છે તે અસર માટે ન્યાયિક સંસ્થાના તારણો ગુનેગાર કામદારોની દલીલના આધારે હતા, જેમને પ્રતિવાદીઓ અનુસાર, તેમના કેસના સમર્થનમાં પુરાવા રજૂ કરવાની તક મળી ન હતી.તે ફરિયાદ છે કે કામદારો સાક્ષી પેટીમાં પ્રવેશ્યા ન હતા કે પુરાવાઓનું નેતૃત્વ કર્યું ન હતું જેને તપાસ દરમિયાન તકની ગેરહાજરી તરીકે ગણી શકાય નહીં.જ્યાં સુધી આરોપો સાબિત થયા હોવાનું માનવામાં આવે છે ત્યાં સુધી ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસની કાર્યવાહી પહેલેથી જ રેકૉર્ડ પર છે અને તેથી, રેકૉર્ડની દ્રષ્ટિએ

જે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તેનાથી વિપરીત કોર્ટ રેકોર્ડિંગના તારણો, અધિકારક્ષેત્રની ગંભીર ભૂલ છે.

૮.૧. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદી-કર્મચારી તરફથી કોઈ કાર્યવાહીની ગેરહાજરીમાં, તપાસ અધિકારીની આગેવાની હેઠળના પુરાવાના આધારે ગેરવર્તણૂકની સ્થિતિ સાબિત થઈ હતી અને તેથી, શ્રમ અદાલત અથવા ઔદ્યોગિક અદાલત એ નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે ખુદી ન હતી કે યુ. પી. રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ વિરુદ્ધ વિનોદ કુમાર[(૨૦૦૮) ૧ એસસીસી ૧૧૫] ના કેસમાં અહેવાલ મુજબ ગેરવર્તણૂક સાબિત થઈ ન હતી.

૮.૨. તે ખેદજનક છે કે પાછળના વેતનના પ્રશ્ન પર શ્રમ અદાલતના નિર્દેશોને અધિકારક્ષેત્રની ગંભીર ભૂલનો સામનો કરવો પડ્યો હતો કારણ કે કોઈ પણ પ્રતિવાદી-કામદારોએ પાછળના વેતનના પ્રશ્ન પર કોઈ પુરાવા આપ્યા ન હતા.વિદ્વાન વકીલે તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં પી. કૌપૈયા વિરુદ્ધ શ્રુવદ્યુવર ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ [૨૦૧૮ (૧૨) એસસીસી ૬૬૩] ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૮.૩. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પુનઃસ્થાપનના પોતાના વચગાળાના નિર્દેશ પર શ્રમ અદાલતની નિર્ભરતા એટલી જ ખોટી છે જેટલી

નિર્ણાયક નિર્ણયનો અંતિમ ચુકાદો મહત્વપૂર્ણ છે.એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતે તપાસ કરવાની જરૂર છે કે જ્યારે માત્ર તપાસની કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને માન્યતાને પડકારવામાં આવી હતી, ત્યારે પાછળના વેતન સંબંધિત નિર્દેશોની નીચેની અદાલત દ્વારા તપાસ થઈ શકી ન હોત.કામદારો માટે કથિત ગેરવર્તણૂક અને લાદવામાં આવેલી સજાના પ્રશ્ન પર પુરાવા રજૂ કરવા ફરજિયાત હતા.જ્યારે પ્રતિવાદી તેના બચાવના સંદર્ભમાં તપાસ અધિકારી સમક્ષ અગ્રણી પુરાવાને બદલે ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ પર તક નકારવાના સંદર્ભમાં જ પુરાવા તરફ દોરી જાય છે, ત્યારે પ્રતિવાદીના આવા વલણને સમર્થન આપવું જોઈએ નહીં.

૮.૪. અરજદાર દ્વારા ટૂંકમાં જે દલીલ કરવામાં આવી છે તે એ છે કે મેનેજમેન્ટ દ્વારા તપાસ અધિકારી સમક્ષ સાક્ષીઓની તપાસ કરીને ગેરવર્તણૂક સાબિત કરવામાં આવે છે જેનાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રતિવાદી અન્ય કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરવા માંગતો નથી.કામદારે તપાસમાં ક્યારેય કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરી ન હતી.એકમાત્ર સાક્ષી જે હાજર હતો તેની ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ પર ઉલટ-તપાસ કરવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીએ ગેરવર્તણૂક, ભૂમિકા અથવા આસપાસના સંજોગો અથવા પાછળના વેતનના સંબંધમાં કંઈપણના પ્રશ્ન પર પોતાની અથવા કોઈપણ સાક્ષીની તપાસ ન કરવાનું પસંદ કર્યું, આવા કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, શ્રમ અદાલત માટે એવું માનવા માટે ખુલ્લું ન હતું કે ગેરવર્તણૂક

સાબિત થઈ નથી.આમ કરતી વખતે, તેણે કાયદાની સ્થાયી સ્થિતિની પણ અવગણના કરી છે કે એકવાર કેટલાક પુરાવાના આધારે વિભાગીય તપાસમાં ગેરવર્તણૂક સાબિત થઈ ગઈ હોય, તો તે અહીં કરવામાં આવે છે તેમ પુનઃસ્થાપન અને પાછા વેતનના લાભોને મંજૂરી આપી શકતી નથી.વધુમાં, જ્યારે ન્યાયનિર્ણાયક સત્તા એટલે કે શ્રમ અદાલત એવું માને છે કે ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ સુધીની તપાસ કાયદેસર અને માન્ય હતી, ત્યારે પુનઃસ્થાપનની કોઈ રાહત આપી શકાતી ન હતી અને જો આવી રાહતની જરૂર હોય તો પણ ચોક્કસપણે પાછલી વેતન આપી શકાતી ન હતી.કાર્યવાહીનો વ્યાપ સ્પષ્ટપણે કોઈ રાહત આપવા અથવા નાણાકીય શરતોમાં ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ અને અન્ય લાભો આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો હતો, જે તે સ્વીકારવાનો ઈનકાર કરનાર કામદારને મોકલવામાં આવ્યો હતો અને તેથી તે ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ ભંડોળમાં જમા કરવામાં આવ્યો હતો.વ્યાજ આપવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી અને આવી વિનંતી બિનટકાઉ છે.

૮.૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી કલર્ક તેમની દલીલોના સમર્થનમાં નીચેના અન્ય ચુકાદાઓ પર આધાર રાખે છે:—

(i) ભારતીય ખાદ્ય નિગમ કામદાર સંઘ વિરુદ્ધ ભારતીય ખાદ્ય નિગમ અને અન્ય [૧૯૯૬ (૯) એસ. સી. સી. ૪૩૯];

((૨) જે. કે. સિન્થેટિક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કે. પી. અગ્રવાલ [૨૦૦૭ (૨) એસસીસી ૪૩૩];

(૩) પ્રેમચંદ્ર અગ્રવાલ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ નાણાકીય નિગમ અને અન્ય (૨૦૦૯ (૧૧) એસસીસી ૪૭૯);

(૪) પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ શ્રમ અદાલત, જાલન્દુર [૧૯૮૦ (૧) એસ. સી. સી. ૪]

૯. પ્રતિવાદી, જે વિશેષ દિવાની અરજી નંબર ૬૫૭૬/૨૦૧૮ માં અરજદાર પણ છે, તેના વતી અને તેના વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડેવે તેમની લેખિત રજૂઆત કરી છે, જે આ તબક્કે સંદર્ભને પાત્ર છે.

૯.૧. પ્રતિવાદી-કર્મચારીનું કહેવું છે કે નિયોક્તા તરફથી બે આદેશોને પડકારવામાં આવ્યા છે, એક શ્રમ અદાલત, સુરત દ્વારા ટી એપ્લિકેશનમાં પસાર કરવામાં આવ્યો છે અને બીજો ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવ્યો છે, જેણે અમુક હદ સુધી નિવૃત્તિ લાભોને ઘટાડીને શ્રમ અદાલતના ચુકાદામાં ફેરફાર કરતા ઉપરોક્ત આદેશની વર્ચ્યુઅલ પુષ્ટિ કરી છે. પ્રતિવાદી-કર્મચારીએ, તેથી, અરજીને એ હદ સુધી પસંદ કરી છે કે સંપૂર્ણ પડતર વેતનને મંજૂરી આપવામાં આવી નથી અને ઔદ્યોગિક અદાલતે અન્ય કોઈપણ નિવૃત્તિ લાભો વિના અલ્પ રકમની ગ્રેયુટી આપી છે.

૯.૨. પ્રતિવાદીના જણાવ્યા અનુસાર, તમામ કર્મચારીઓ નિવૃત્ત થયા છે અને તેમાંથી ત્રણનું મૃત્યુ પણ થયું છે.તેઓ ઘણા વર્ષોથી ન્યાયની માંગણી કરી રહ્યા છે.તેઓ નિયોક્તા દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી અન્યાયી શ્રમ પ્રથાનો ભોગ બને છે.પ્રતિવાદીના જણાવ્યા અનુસાર, હકીકતોના ગંભીર દમનના આધારે અરજી રદ થવાને પાત્ર છે.નિયોક્તાએ શ્રમ અદાલતના વચગાળાના આદેશોને પડકારતી કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ ઘણી પુનરાવર્તન અરજીઓ પસંદ કરી છે.નિયોક્તાએ અન્ય સંલગ્ન બાબતો સાથે વિશેષ દિવાની અરજી નંબર ૧૧૫૪૪/૨૦૦૫ ને પણ પસંદ કર્યો હતો જ્યાં આ અદાલતે પુનઃસ્થાપનના શ્રમ અદાલતના આદેશની પુષ્ટિ કરી હતી જેને ઔદ્યોગિક અદાલતે પુષ્ટિ આપી હતી. આ અદાલતે ૨૬/૦૭/૨૦૦૫ ના રોજ અવલોકન કર્યું છે કે નોકરીદાતા તરફથી ભોગ બનવું પડ્યું હતું અને અયોગ્ય મજૂર પ્રથાઓ અપનાવવામાં આવી હતી.બે કર્મચારીઓના કિસ્સામાં (i) કાંતિલાલ એ. રાણા (એસ. સી. એ નંબર ૬૫૭૬/૨૦૧૮ માં અરજદાર અને એસ. સી. એ નંબર ૨૦૦૭૬/૨૦૧૭ માં પ્રતિવાદી) અને (ii) સુભાષભાઈ એમ. પંજવાની (એસ. સી. એ નંબર ૬૫૫૭/૨૦૧૮ માં અરજદાર અને એસ. સી. એ નંબર ૨૦૦૮૩/૨૦૧૭ માં પ્રતિવાદી), શ્રમ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે નિયોક્તાએ સંપૂર્ણપણે ખોટા આધાર પર તપાસ શરૂ કરી હતી અને ઉપરોક્ત કર્મચારીઓને બરતરફ કરવાના આદેશો ગેરકાયદેસર હતા.તેમને માત્ર

પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ પાછળના વેતનનો નિર્ણય પણ ૧૫/૦૪/૨૦૦૫ ના વચગાળાના આદેશ દ્વારા કરવો જરૂરી હતો. વચગાળાના તબક્કે જ કોર્ટે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેણે કુલ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, તપાસ હાથ ધરવાની મંજૂરી આપવાની પણ પરવાનગી આપી ન હતી કારણ કે તે બે કર્મચારીઓ કે જેઓ કેન્દ્રીય પ્રતિનિધિઓ છે તેમની સામેનો આરોપ એ હતો કે તેઓ અડધો દિવસ સેવામાં ન હતા અને ઉપરોક્ત ચાર્જ માટે પગાર પણ કાપવામાં આવ્યો હતો.

૯.૩. એસ. સી. એ. નંબર ૧૧૫૪૪/૨૦૦૫ અને એસ. સી. એ. ૧૧૫૪૭/૨૦૦૫માં, આ અદાલતે બરતરફીનો આદેશ ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી હોવાનું માનીને નિયોક્તાના વર્તનનું નિરીક્ષણ કર્યું છે. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં કોઈ પડકાર નથી અને આવા તારણો અને અવલોકનોએ અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી છે. તે સ્પષ્ટપણે અરજદાર-નિયોક્તાની અયોગ્ય શ્રમ પ્રથાને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

૯.૪. પ્રતિવાદીની બીજી ફરિયાદ એ છે કે નિયોક્તાની અરજી દરેક સ્તરે રદ કરવામાં આવી હોવા છતાં કર્મચારીઓને ફરજમાં જોડાવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી. તમામ કર્મચારીઓને જાણ કરવામાં આવી હતી કે કાર્યવાહી બાકી હોવાથી કર્મચારીઓને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી નથી. આ

માટે શ્રમ અદાલતમાં પણ લેખિત અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.વચગાળાના આદેશોને પણ પડકારવામાં આવ્યા હતા અને તેમને મુકદ્દમામાં ખેંચવામાં આવ્યા હતા જેથી કર્મચારીઓ નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી પહોંચી શકે.ઔદ્યોગિક અદાલતે પણ આ તમામ પાસાઓ અને નિયોક્તાની બિનઆરોગ્યપ્રદ રચનાઓનું નિરીક્ષણ કર્યું છે.

૯.૫. પ્રતિવાદી તરફથી વધુ ભાર મૂકવામાં આવે છે કે પુનઃસ્થાપનની તારીખ પછી, પાછા વેતનનો કોઈ પ્રશ્ન નથી પરંતુ માત્ર વેતનનો પ્રશ્ન છે.આમ, મે, ૨૦૦૫ સુધી નોકરીદાતાએ નિર્દેશ મુજબ ૭૦ ટકા વેતન પાછું ચૂકવવું જરૂરી હતું, જો કે, મે, ૨૦૦૫ પછી જ્યાં શ્રમ અદાલતના માન્ય આદેશ છતાં, ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, નિયોક્તાએ કર્મચારીઓને ફરજો ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપી ન હતી, ૧૦૦% વેતન, જાણે કર્મચારીઓ સેવામાં છે, તે મંજૂર કરવું જરૂરી રહેશે.

૯.૬.એક સામાન્ય કાયદા તરીકે, કોઈને પણ પોતાના ખોટા કામનો લાભ લેવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.આગળ તેમનું કહેવું છે કે નિયોક્તાની કાર્યવાહી અત્યંત મનસ્વી હોવાથી, તેમની ગેરકાયદેસર સેવા-સમાપ્તિ અને એપ્રિલ, ૨૦૦૫ થી મૃત્યુ/નિવૃત્તિ સુધીના કિસ્સામાં સંપૂર્ણ પડતર વેતન આપવાની જરૂર છે.

૯.૭. તે પ્રતિવાદીની ફરિયાદ છે કે ઔદ્યોગિક અદાલતે નિવૃત્તિ લાભોને માત્ર ગ્રેયુઇટીની હદ સુધી મર્યાદિત કર્યા છે અને તે પણ રકમ ખૂબ ઓછી છે.તેથી, સંપૂર્ણ ગ્રેયુઇટી, રજા રોકડ અને અન્ય તમામ નિવૃત્તિ લાભો જ્યાં સુધી આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી-કર્મચારીઓ દ્વારા મુકદ્દમામાં તેની સફળતાનો કોઈ ફળદાયી લાભ મેળવી શકાતો નથી.નિયોક્તાની કાર્યવાહી અન્યાયી, ગેરકાયદેસર અને ભોગ બનાવનારી છે.તે આગળ રજૂ કરવામાં આવે છે કે કર્મચારીઓ તેમના જીવનના અંતિમ તબક્કામાં છે અને તેમાંથી ત્રણ મૃત્યુ પામ્યા છે.અત્યાર સુધી તેમને એક રૂપિયો પણ ચૂકવવામાં આવ્યો નથી.આ વ્યક્તિઓએ સંઘની પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લીધો છે અને તેથી, તેઓ ભોગ બન્યા છે.તકનો લાભ લીધા વિના ઇરાદાપૂર્વક તપાસ શરૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.નિયોક્તા તરફથી સંપૂર્ણ ઊંચો હાથ હતો.આ તમામ પાસાઓ, એકંદરે, સૂચવે છે કે નિયોક્તાને કોર્ટ દ્વારા કોઈ રાહત આપવાની જરૂર રહેશે નહીં.

૯.૮. સહવર્તી તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે બરતરફી/સેવા-સમાપ્તિ ગેરકાયદેસર છે અને કોઈ દખલગીરી ઇચ્છનીય નથી.હકીકતમાં, કર્મચારીઓએ આટલા વર્ષો સુધી સતત સેવા આપી હોય તેમ નિવૃત્તિનાં લાભોની ગણતરી કરવી જરૂરી હતી.તેથી, ઔદ્યોગિક અદાલત પોતાની જાતને માત્ર ગ્રેયુઇટીની રકમ સુધી મર્યાદિત રાખી શકી ન હોત.વધુમાં કર્મચારીઓનું કહેવું છે કે સંપૂર્ણ વેતનની મંજૂરી આપવી જરૂરી છે કારણ કે

આદેશને અંતિમતા મળી ગઈ છે અને નિર્દેશોની તારીખથી મે, ૨૦૦૫ સુધી, નિયોક્તાની ગેરકાયદેસર કાર્યવાહીને ધ્યાનમાં રાખીને કર્મચારીઓને સંપૂર્ણ વેતન ચૂકવવું જરૂરી છે.

૯.૯. પ્રતિવાદી-કર્મચારીના જણાવ્યા અનુસાર, તે દલીલ કરવી ખોટી છે કે કર્મચારીઓ દ્વારા કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.તેઓ બેરોજગાર હતા અને નિયોક્તા દ્વારા જ તેમને નોકરીમાંથી બહાર કાઢવામાં આવ્યા હતા.કર્મચારીઓને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે શ્રમ અદાલત સમક્ષ અનેક અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી.આ પત્રો કર્મચારીઓ દ્વારા નોકરીદાતાને પણ સંબોધવામાં આવ્યા હતા કે તેમને ફરજ ફરી શરૂ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે, જો કે, તેમ છતાં, તેમને મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી અને તેથી, સંપૂર્ણ પડતર વેતન જરૂરી છે.

૯.૧૦. વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપક દવે દ્વારા વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તમામ કર્મચારીઓ નિવૃત્ત થઈ ગયા છે અને તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે નિવૃત્તિ લાભો આપવામાં આવ્યા નથી.પાંચ મુકદ્દમા છે અને તેઓ નિવૃત્ત થયા હોવાથી તેમને વેતનની કોઈ રકમ આપવામાં આવી ન હતી.

૧૦. જ્યાં સુધી અન્ય કર્મચારીઓની વાત છે, લગભગ એક જ પ્રકારે, કર્મચારીઓએ તેમની રજૂઆત કરી છે. નોકરીદાતાના કિસ્સામાં પણ, કાયદેસર તેમજ વાસ્તવિક વલણ લગભગ સમાન રહે છે.

૧૧. આ રીતે બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીની કાળજીપૂર્વક તપાસ કર્યા પછી, એ નોંધવું જોઈએ કે, શ્રમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને ચુકાદા સામે, બંને પક્ષો દ્વારા પડકાર ફેંકવામાં આવ્યો છે, જ્યાં અનિવાર્યપણે નોકરીદાતા તરફથી પડકાર એ છે કે સત્તાધિકારીએ અધિકારક્ષેત્રને વટાવી દીધું છે અને કર્મચારી તરફથી એકમાત્ર પડકાર વિભાગીય કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને માન્યતા માટે હતો, કર્મચારી તરફથી કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની ગેરહાજરી પણ બીજી ભૂલ છે અને તે પણ નોકરીદાતા દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે છે કે પાછા વેતન અથવા કોઈપણ નિવૃત્તિ લાભોના કોઈ નિર્દેશો શક્ય નહીં હોય. કારણ કે કોઈપણ મુકદ્દમામાં તે અસરમાં કોઈ ભૂલ થઈ નથી.

૧૨. અદાલત એ હકીકતથી અજાણ ન રહી શકે કે બે અદાલતો છે જેમણે તપાસની કાયદેસરતા અને માન્યતાના સંદર્ભમાં એક સાથે નિર્ણય લીધો છે. જ્યાં સુધી પરિણામી લાભોનો સંબંધ છે, બંને અદાલતો સહેજ વિલંબ કરે છે, જો કે, હાલમાં, નીચેના નિર્ણયોમાં આ અદાલતના હસ્તક્ષેપ માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા પરિમાણોને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.

૧૨.૧. શરૂઆતમાં, કોર્ટે શાલિની શ્યામ શેટ્ટી અને અન્ય વિરુદ્ધ રાજેન્દ્ર શંકર પાટિલ [૨૦૧૦ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૬૭૮૭] ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે, જ્યાં સર્વોચ્ચ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો છે:—

“૩૩. બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની દેખરેખની શક્તિનો ઉદ્ભવ ભારતીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય અધિનિયમ ૧૮૬૧માં થયો હતો. અધીક્ષણનો આ ખ્યાલ અંગ્રેજી કાયદા પાસેથી લેવામાં આવ્યો છે.

૩૪. અધીક્ષણની સત્તાનું મૂળ ઇંગ્લેન્ડમાં રાજાની ખંડપીઠનાં પર્યવેક્ષી અધિકારક્ષેત્રમાં છે. તત્કાલીન કલકત્તા, બોમ્બે, મદ્રાસના પ્રેસિડેન્સી નગરોમાં શરૂઆતમાં સુપ્રીમ કોર્ટની સ્થાપના ૧૭૮૩ના નિયમનકારી અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. તે અદાલતોને અંગ્રેજી કાયદા હેઠળ રાજાની ખંડપીઠની સત્તાઓની જેમ અધીક્ષણની સત્તા આપવામાં આવી હતી. પછી ત્રણ પ્રેસિડેન્સી નગરોમાં ભારતીય ઉચ્ચ અદાલતોને દેખરેખનો સમાન અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં આવ્યો હતો. આવી સત્તા તેમને ભારતીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય અધિનિયમ, ૧૮૬૧ની કલમ ૧૫ હેઠળ આપવામાં આવી હતી.

૩૫. ૧૮૬૧ના ભારતીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય અધિનિયમની કલમ ૧૫ નીચે મુજબ છે:

"૧૫. આ અધિનિયમ હેઠળ સ્થપાયેલી દરેક ઉચ્ચ અદાલતો તેના અપીલ અધિકારક્ષેત્રને આધીન હોય તેવી તમામ અદાલતો પર દેખરેખ રાખશે અને તેમને વળતર માંગવાની અને આવી કોઈ પણ અદાલત માટે કોઈ પણ દાવો અથવા અપીલને સમાન અથવા ઉચ્ચ અધિકારક્ષેત્રની અન્ય કોઈ અદાલતમાં સ્થાનાંતરિત કરવાનો નિર્દેશ આપવાની સત્તા હશે અને તેમને આવી અદાલતોની કાર્યવાહી અને કાર્યવાહીનું નિયમન કરવા માટે સામાન્ય નિયમો બનાવવાની અને બહાર પાડવાની સત્તા હશે, અને ઉપરોક્ત અદાલતોમાં દરેક કાર્યવાહી માટે ફોર્મ સૂચવવાની પણ સત્તા હશે, જેના માટે તે એક ફોર્મ પ્રદાન કરવું જરૂરી ગણાશે, અને તમામ પુસ્તકો, એન્ટ્રીઓ રાખવા માટે પણ. અને અધિકારીઓ દ્વારા રાખવાના ખાતાઓ, અને શેરિફ, એટર્ની અને તમામ પાદરીઓ અને અદાલતોના અધિકારીઓને અને સમયાંતરે આવા કોઈ નિયમ અથવા ફોર્મ અથવા ટેબલમાં ફેરફાર કરવા માટે મંજૂરી આપવા માટે ફીના કોષ્ટકોનું સમાધાન કરવા માટે; અને આ રીતે બનાવેલા નિયમો, અને આ રીતે ઘડવામાં આવેલા ફોર્મ અને આ રીતે નક્કી કરવામાં આવેલા કોષ્ટકોનો ઉપયોગ ઉપરોક્ત અદાલતોમાં કરવામાં આવશે અને તેનું પાલન કરવામાં આવશે, જો કે આવા સામાન્ય નિયમો અને ફોર્મ અને કોષ્ટકો અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદાની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય અને તેમને જારી કરવામાં આવે તે પહેલાં રાજ્યપાલના ફોર્ટ વિલિયમના પ્રેસિડેન્સીમાં કાઉન્સિલમાં ગવર્નર જનરલની અને મદ્રાસ અથવા બોમ્બેમાં સંબંધિત પ્રેસિડેન્સીની કાઉન્સિલમાં ગવર્નરની મંજૂરી પ્રાપ્ત થઈ હોય.

૪૮. બંધારણની કલમ ૨૨૭ પર આ અદાલતના અનુગામી બંધારણીય ખંડપીઠે ગુજરાત રાજ્ય વગેરે વિરુદ્ધ વાખતસિંહજી વઝોસિંહજી વાઘેલા (મૃત) વિરુદ્ધ તેમના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ અને એ. આઈ. આર. ૧૯૬૮ એસ. સી. ૧૪૮૧ માં નોંધાયેલા

અન્ય લોકોએ પણ સમાન મંતવ્યો વ્યક્ત કર્યા હતા. સર્વસંમત બંધારણીય બેન્ચ વતી બોલતા ન્યાયમૂર્તિ બચાવતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે કલમ ૨૨૭ હેઠળની સત્તાને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા અવરોધી શકાતી નથી પરંતુ આ સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રનો હેતુ ગૌણ ટ્રિબ્યુનલને તેમની સત્તાની મર્યાદામાં રાખવા અને તેઓ કાયદાનું પાલન કરે છે તેની ખાતરી કરવા માટે છે.

૪૯. તેથી ઉચ્ચ ન્યાયાલયની દેખરેખની સત્તાની મર્યાદાને સૂચવવા માટે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયની અદાલતો અને ટ્રિબ્યુનલ્સને 'તેમના અધિકારની મર્યાદામાં' રાખવા જેવી જ અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ મન્મથ નાથ વિશ્વાસ (ઉપરોક્ત) માં કરવામાં આવ્યો છે, જે આ અદાલત દ્વારા તેના બંધારણીય ખંડપીઠનાં નિર્ણયોમાં વારંવાર પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે.

૫૦. (૧૯૯૧) ૩ એસ. સી. સી. ૧૪૧ માં નોંધાયેલા મહિા નરીમન દારૂવાલા @ભરૂચા (મૃત)ના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ અને અન્યો વિરુદ્ધ ફિરોઝ એન ભટેના અને અન્યો વગેરે દ્વારાના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા સમાન સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૨૨૭ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને, ઉચ્ચ અદાલત કોઈ પુરાવા ન હોય અથવા જ્યાં કોઈ વાજબી વ્યક્તિ સંભવતઃ એવા નિષ્કર્ષ પર ન આવી શકે કે જેના પર અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલ આવી હોય તેવા કેસમાં જ નીચલી અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલના તારણોને રદ કરી શકે છે અથવા ઉલટાવી શકે છે. આ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું કે આ 'મર્યાદિત હદ' સિવાય ઉચ્ચ અદાલતને હકીકતના તારણોમાં દખલ કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી (ફકરો ૧૮, પાનું ૧૪૯-૧૫૦ જુઓ).

૫૧. ઉપરોક્ત તારણ પર આવતા, આ અદાલતે (૧૯૮૬) ૪ એસ. સી. સી. ૪૪૭ માં નોંધાયેલા ચંદાવરકર સીતા રત્ન રાવ વિરુદ્ધ આશાલતા એસ. ગુરમના કેસમાં આપવામાં આવેલા તેના અગાઉના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.ચંદાવરકર (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય ઉપર ચર્ચા કરાયેલા વરયામ સિંહ (ઉપરોક્ત) અને નાગેન્દ્ર નાથ (ઉપરોક્ત) માં બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદાઓના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે.

૫૨. આ ૪ અસરથી લક્ષ્મીકાંત રેવચંદ ભોજવાણી અને અન્યો વિરુદ્ધ પ્રતાપસિંહ મોહનસિંહ પરદેશી (૧૯૯૫) ૬ એસ. સી. સી. ૫૭૬માં નોંધાયેલ કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો છે.અહેવાલના ફકરા ૯, પાનું ૫૭૯ માં, આ અદાલતે હાઈકોર્ટને સ્પષ્ટપણે યાદ અપાવ્યું હતું કે કલમ ૨૨૭ હેઠળ તે તમામ પ્રકારની મુશ્કેલીઓ અથવા ખોટા નિર્ણયોને સુધારવા માટે અમર્યાદિત વિશેષાધિકાર ધારણ કરી શકતી નથી. તેની કવાયત ફરજની ગંભીર અવગણના અને કાયદા અને ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતના ખુલ્લેઆમ દુરુપયોગ સુધી મર્યાદિત હોવી જોઈએ (અહેવાલનું પાનું ૫૭૯-૫૮૦ જુઓ).

૫૩. કલમ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટની સત્તાના દાયરાના સંદર્ભમાં આ અદાલત દ્વારા સમાન મંતવ્યો લેવામાં આવ્યા છે જેમાં સરપંચ, લોનંદ ગ્રામ પંચાયત વિરુદ્ધ રામગિરી ગોસાવી અને અન્ય એ. આઈ. આર. ૧૯૬૮ એસ. સી. ૨૨૨ માં અહેવાલ આપ્યો છે, (અહેવાલનો ફકરો ૫ પાનું ૨૨૨-૨૩૪ જુઓ) અને જીજાબાઈ વિઠ્ઠલરાવ ગજરે વિરુદ્ધ પઠાણખાન અને અન્ય (૧૯૭૦) ૨ એસ. સી. સી. ૭૧૭ માં અહેવાલ આપ્યો છે.કલમ ૨૨૭ના અવકાશ વિશે વરયામ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં બંધારણીય બેન્ચ રેશિયોને ફરીથી અમદાવાદ મેન્યુફેક્ચરિંગ એન્ડ કેલિકો પ્રિન્ટિંગ કંપની

લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામ તાહેલ રામાનંદ અને અન્યો જેને (૧૯૭૨) ૧ એસસીસી ૮૯૮માં અહેવાલ આપ્યો હતો તેમાં અનુસરવામાં આવ્યો હતો

૫૪. સૂર્ય દેવ રાય વિરુદ્ધ રામ ચંદર રાય અને અન્યોના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના તાજેતરના ચુકાદામાં, (૨૦૦૩) ૬ એસ. સી. સી. ૬૭૫ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, આ અદાલતની બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે કલમ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરી હતી. અલબત્ત સૂર્ય દેવ રાય (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે પ્રમાણપત્રની રિટ ઉચ્ચ અદાલતને આધીન દીવાની અદાલતના આદેશ સામે જાળવી શકાય છે (અહેવાલનો ફકરો ગ્રાફ ૧૯, પાનું ૬૬૮). રાધે શ્યામ અને બીજી વિરુદ્ધ છબી નાથ અને અન્યો [(૨૦૦૯) ૫ એસ. સી. સી. ૬૧૬] માં આ અદાલતની બીજી ખંડપીઠે તે ગુણોત્તરની શુદ્ધતા પર શંકા વ્યક્ત કરી હતી અને મોટી ખંડપીઠે સંદર્ભ માટે માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશની વિનંતી બાકી છે. પરંતુ જ્યાં સુધી કલમ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપના અવકાશ પર સિદ્ધાંતોની રચનાનો સંબંધ છે, ત્યાં મંતવ્યોમાં કોઈ તફાવત નથી.

૫૫. અહેવાલના પૃષ્ઠ ૬૯૫ પરના ફકરા ૩૮, પેટા-ફકરા (જ) માં, સૂર્ય દેવ રાય (ઉપરોક્ત) માં નીચેના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે અને તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે:

"૩૮ (જ) બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ દેખરેખ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ ગૌણ અદાલતોને તેમના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં રાખવા માટે કરવામાં આવે છે. જ્યારે કોઈ ગૌણ અદાલતે એવું અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કર્યું હોય કે જે તેની પાસે ન હોય અથવા જે અધિકારક્ષેત્ર તેની પાસે છે તેનો ઉપયોગ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યું હોય અથવા ઉપલબ્ધ

હોવા છતાં અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ અદાલત દ્વારા કાયદા દ્વારા મંજૂરી ન હોય તેવી રીતે કરવામાં આવી રહ્યો હોય અને ન્યાયની નિષ્ફળતા અથવા ગંભીર અન્યાય થયો હોય, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલત તેના નિરીક્ષણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા માટે પગલું ભરી શકે છે.

૫૬. ફક્ત ૩૮ના પેટા-પરિચ્છેદ (૫), (૭) અને (૮) પણ એ જ રેખાઓ પર છે અને નીચે કાઢવામાં આવ્યા છે: "(૫) તે પ્રમાણપત્રની રિટ હોય કે સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રની કવાયત, જ્યાં સુધી નીચેની જરૂરિયાતો પૂરી ન થાય ત્યાં સુધી માત્ર હકીકત અથવા કાયદાની ભૂલોને સુધારવા માટે કોઈ ઉપલબ્ધ નથી: ((i) કાર્યવાહીની સામે ભૂલ સ્પષ્ટ અને વ્યક્ત છે, જેમ કે જ્યારે તે સ્પષ્ટ અજ્ઞાનતા અથવા કાયદાની જોગવાઈઓની સંપૂર્ણ અવગણના પર આધારિત હોય અને (ii) તેના કારણે ગંભીર અન્યાય અથવા ન્યાયની ઘોર નિષ્ફળતા થઈ હોય. (૬) xxx xxx (૭) સર્ટિઓરરી રીટ જારી કરવાની સત્તા અને સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ ઓછા પ્રમાણમાં અને માત્ર યોગ્ય કિસ્સાઓમાં જ થવો જોઈએ, જ્યાં હાઈકોર્ટના ન્યાયિક અંતરાત્માને એમ લાગે કે જો તે કાર્યવાહી નહીં કરે તો ન્યાયની ગંભીર નિષ્ફળતા અથવા મોટો અન્યાય થશે. જ્યારે ઉપલી અદાલતમાં કોઈ પણ દાવો અથવા કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી દરમિયાન ઉપરોક્ત બે અધિકારક્ષેત્રોમાંથી કોઈપણનો ઉપયોગ કરવાની માંગ કરવામાં આવે ત્યારે કાળજી, સાવધાની અને સાવચેતી રાખવાની જરૂર છે અને સુધારણા માટે બોલાવવામાં આવેલી ભૂલ હજુ પણ અપીલ અથવા પુનરાવર્તનની કાર્યવાહીના સમાપન સમયે સુધારવામાં સક્ષમ છે અને હાઈકોર્ટના પ્રમાણપત્ર અથવા સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રને બોલાવતી અરજીને મનોરંજન કરવું એ દાવો અથવા કાર્યવાહીના સરળ પ્રવાહ અને/અથવા વહેલી નિકાલમાં અવરોધ ઊભો કરશે. ઉચ્ચ અદાલત જ્યાં ભૂલ હોય ત્યાં દરમિયાનગીરી કરવા માટે વલણ અનુભવી શકે છે, જેમ

કે, જો તે જ ક્ષણે તેને સુધારવામાં ન આવે તો, તે પછીના તબક્કે સુધારણા કરવામાં અસમર્થ બની શકે છે અને દરમિયાનગીરી કરવાનો ઈનકાર ન્યાયના ઉપહાસમાં પરિણમશે અથવા જ્યાં આવા ઈનકારનું પરિણામ હશે.

(૮) પ્રમાણપત્ર અથવા સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને ઉચ્ચ ન્યાયાલય પોતાની જાતને અપીલની અદાલતમાં છુપાવશે નહીં અને પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા અથવા મૂલ્યાંકન અથવા તારણો કાઢવામાં ભૂલો સુધારવામાં અથવા માત્ર ઔપચારિક અથવા તકનીકી પાત્રની ભૂલોને સુધારવામાં સામેલ થશે નહીં.

૫૭. કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ નોંધપાત્ર રીતે અલગ પાયા પર ઊભા છે. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, બંધારણ પહેલાં, ચાર્ટર્ડ ઉચ્ચ અદાલતો તેમજ પ્રિવી કાઉન્સિલની ન્યાયિક સમિતિ પણ તેમના મૂળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને વિશેષાધિકાર રિટ જારી કરી શકે છે. [પાન ૪૬૯ પર ૧૯૮૬ (પૂરક) એસ. સી. સી. ૪૦૧ જુઓ].

૫૮. જો કે, બંધારણ પછી દરેક ઉચ્ચ અદાલતને કલમ ૨૨૬ હેઠળ રિટ જારી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે અને આ મૂળ કાર્યવાહી છે. [યુ. પી. રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ ડૉ. વિજય આનંદ મહારાજ-એ. આઈ. આર. ૧૯૬૩ એસ. સી. ૮૪૬, પાનું ૮૫૧].

૫૯. બીજી બાજુ કલમ ૨૨૭ હેઠળનો અધિકારક્ષેત્ર મૂળ નથી અને તે અપીલ પણ નથી. કલમ ૨૨૭ હેઠળ અધીક્ષણનો આ અધિકારક્ષેત્ર વહીવટી અને ન્યાયિક અધીક્ષણ બંને માટે છે. તેથી, કલમ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓ અલગ અને અલગ છે અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં કાર્યરત છે.

૬૨. આ અદાલતના ઉપરોક્ત નિર્ણયોના વિશ્લેષણ પર, બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ પર નીચેના સિદ્ધાંતો ઘડવામાં આવી શકે છે:

(અ) બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની અરજી કલમ ૨૨૭ હેઠળની અરજીથી અલગ છે. આ બે કલમો હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સત્તાના ઉપયોગની રીત પણ અલગ છે.

(બી) કોઈ પણ સંજોગોમાં, કલમ ૨૨૭ હેઠળની અરજીને રિટ પિટિશન ન કહી શકાય. ઉચ્ચ અદાલતોને રિટ અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવાનો ઇતિહાસ અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ અદાલતોને અધીક્ષણની સત્તા પ્રદાન કરવાના ઇતિહાસથી નોંધપાત્ર રીતે અલગ છે અને તેની ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

(સી) ઉચ્ચ અદાલતો, બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ તેની દેખરેખની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને, તેના કરતા નીચલા ટ્રિબ્યુનલ્સ અથવા અદાલતોના આદેશોમાં દખલ કરી શકતી નથી. ન તો તે, આ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, તેને ગોંડા અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલના આદેશો પર અપીલની અદાલત તરીકે કામ કરી શકે છે. એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં નિવારણની વૈકલ્પિક વૈધાનિક પદ્ધતિ પૂરી પાડવામાં આવી છે, તે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા આ સત્તાના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ તરીકે પણ કામ કરશે.

(ડી) તેની દેખરેખની સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા હસ્તક્ષેપના પરિમાણો આ અદાલત દ્વારા વારંવાર નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા છે. આ સંબંધમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલયને વરયામ સિંહ (ઉપરોક્ત)માં આ અદાલતની બંધારણીય પીઠ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ અને વરયામ સિંહ (ઉપરોક્ત) ના સિદ્ધાંતોનું અનુગામી બંધારણીય બેંચો અને આ અદાલતના અન્ય વિવિધ નિર્ણયો દ્વારા વારંવાર પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

(ઈ) વરયામ સિંહ (ઉપરોક્ત) ના ગુણોત્તર અનુસાર, અનુગામી કેસોમાં અનુસરવામાં આવે છે, ઉચ્ચ ન્યાયાલય તેના અધીક્ષણના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને માત્ર ટ્રિબ્યુનલ અને અદાલતોને 'તેમના અધિકારની મર્યાદામાં' રાખવા માટે દખલ કરી શકે છે.

(એફ) એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે કે આવા ન્યાયાધીશો અને અદાલતો તેમનામાં નિહિત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને અને તેમનામાં નિહિત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીને કાયદાનું પાલન કરે છે.

(જી) (ઈ) અને (એફ) માં દર્શાવેલી પરિસ્થિતિઓ ઉપરાંત, ઉચ્ચ ન્યાયાલય તેની દેખરેખની સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં દખલ કરી શકે છે જ્યારે ટ્રિબ્યુનલ્સ અને તેના ગૌણ અદાલતોના આદેશોમાં પેટન્ટ વિકૃતિ થઈ હોય અથવા જ્યાં ન્યાયની ઘોર અને સ્પષ્ટ નિષ્ફળતા થઈ હોય અથવા કુદરતી ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હોય.

(એચ) તેની અધીક્ષણની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને ઉચ્ચ અદાલત માત્ર કાયદા અથવા હકીકતની ભૂલોને સુધારવામાં દખલ કરી શકતી નથી અથવા માત્ર એટલા માટે કે ટ્રિબ્યુનલ અથવા તેના ગૌણ અદાલતો દ્વારા લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સિવાય અન્ય દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ ખૂબ જ સાવચેતીપૂર્વક થવો જોઈએ.

(આઈ.) કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની દેખરેખની સત્તાને કોઈ પણ કાયદા દ્વારા ઘટાડી શકાતી નથી. (૧૯૯૭) ૩ એસ. સી. સી. ૨૬૧ માં નોંધાયેલા એલ. ચંદ્ર કુમાર વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યોના કેસમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે તેને બંધારણના મૂળભૂત માળખાનો એક ભાગ જાહેર કર્યો છે અને તેથી બંધારણીય સુધારા દ્વારા સંક્ષિપ્તતા પણ ખૂબ જ શંકાસ્પદ છે.

(જે) એ વાત સાચી હોઈ શકે છે કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૯૯ દ્વારા સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ જેવી સંબંધિત જોગવાઈનો વૈધાનિક સુધારો આર્ટિકલ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટની સત્તાના દાયરામાં ઘટાડો કરતું નથી અને ન કરી શકે. તે જ સમયે, એ યાદ રાખવું જોઈએ કે આવા વૈધાનિક સુધારા કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના અધીક્ષણના અધિકારક્ષેત્રને અનુરૂપ રીતે વિસ્તૃત કરતા નથી.

(કે) સત્તા વિવેકાધીન છે અને તેનો ઉપયોગ ન્યાયી સિદ્ધાંત પર થવો જોઈએ. યોગ્ય કિસ્સામાં, સત્તાનો ઉપયોગ સ્વયં પ્રેરિત રીતે કરી શકાય છે.

(એલ) કલમ ૨૨૭ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની વ્યાપક અને નિરંકુશ શક્તિની યોગ્ય પ્રશંસા પર, તે સ્પષ્ટ કરે છે કે આ કલમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા તેના પ્રદેશમાં ન્યાયના વહીવટ પર કડક વહીવટી અને ન્યાયિક નિયંત્રણ રાખવાનો છે.

(એમ) વહીવટી અને ન્યાયિક એમ બન્ને રીતે દેખરેખનો ઉદ્દેશ ન્યાયની સમગ્ર તંત્રની કાર્યક્ષમતા, સરળતા અને સુવ્યવસ્થિત કામગીરી એવી રીતે જાળવવાનો છે કે તે તેને કોઈ પણ બદનામીમાં ન લાવે. આ કલમ હેઠળ હસ્તક્ષેપ કરવાની સત્તાને ઓછામાં ઓછી રાખવી જોઈએ જેથી ન્યાયનું ચક્ર અટકી ન જાય અને ન્યાયનો સ્ત્રોત શુદ્ધ અને અપ્રદૂષિત રહે જેથી ટ્રિબ્યુનલ્સ અને અદાલતોની કામગીરીમાં લોકોનો વિશ્વાસ જાળવી શકાય.

(એન) આ અનામત અને ન્યાયિક હસ્તક્ષેપની અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ માત્ર વ્યક્તિગત કેસોમાં રાહત આપવા માટે થવો જોઈએ નહીં, પરંતુ વ્યાપક જાહેર હિતમાં ન્યાયના વહીવટમાં લોકોનો વિશ્વાસ વધારવા માટે નિર્દેશિત થવો જોઈએ, જ્યારે કલમ ૨૨૬ વ્યક્તિગત ફરિયાદના રક્ષણ માટે છે. તેથી, કલમ ૨૨૭ હેઠળની સત્તા નિરંકુશ હોઈ શકે છે પરંતુ તેની કવાયત ઉપર દર્શાવેલ ઉચ્ચ સ્તરની ન્યાયિક શિસ્તને આધિન છે.

(ઓ) આ શક્તિનો અયોગ્ય અને વારંવાર ઉપયોગ પ્રતિકૂળ હશે અને તેની શક્તિ અને જીવનશક્તિની આ અસાધારણ શક્તિને દૂર કરશે.”

૮૦. આપણે એવું પણ અવલોકન કરી શકીએ છીએ કે કેટલીક ઉચ્ચ અદાલતોમાં બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળની અરજીઓને રિટ પિટિશન તરીકે ગણાવીને તેનું મનોરંજન કરવાની વૃત્તિ છે. સૂર્ય દેવ (ઉપરોક્ત) માં ગુણોત્તરની ખોટી પ્રશંસા અને સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૯૯ દ્વારા સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧૫ માં તાજેતરના સુધારાને ધ્યાનમાં રાખીને આને ન્યાયી ઠેરવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે સુધારાના પરિણામે સી. પી. સી. ની કલમ ૧૧૫નો વ્યાપ ઘટાડવામાં આવ્યો છે. અમારા મતે, જો કલમ ૧૧૫ સી. પી. સી. નો વ્યાપ ઘટાડવામાં આવે તો પણ તે ઉચ્ચ અદાલતની દેખરેખની સત્તાને વિસ્તૃત કરવામાં પરિણમી નથી. તે પુનરાવર્તન કરવા માટે ખૂબ જ જાણીતું છે કે તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે કાયદાના શાસનનું પાલન કરવું આવશ્યક છે.

૮૧. બંધારણની કલમ ૨૨૬ અથવા ૨૨૭ હેઠળ માનનીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પડતર દીવાની અને ક્યારેક ફોજદારી કેસોમાં વારંવાર દખલગીરીના પરિણામે, દીવાની અને ફોજદારી અદાલતો દ્વારા કેસોના નિકાલમાં વધુ અવરોધ આવે છે અને આમ ન્યાયના વહીવટમાં ગંભીર સમસ્યાઓનું કારણ બને છે.

૧૩. આમ એ સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે ઉચ્ચ ન્યાયાલયને આધીન ટ્રિબ્યુનલો અને અદાલતોના આદેશોમાં પેટન્ટ વિફૂતિ હોય અને જ્યારે માત્ર કાયદા અથવા

હકીકતને સુધારવા માટે અથવા ટ્રિબ્યુનલ અથવા ગૌણ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલા દ્રષ્ટિકોણ કરતાં અન્ય દ્રષ્ટિકોણ શક્ય છે તે માટે ન્યાયની ધોર અને સ્પષ્ટ નિષ્ફળતા અથવા કુદરતી ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ઉદ્ધંધન થયું હોય, ત્યારે કોઈ દખલગીરી ઇચ્છનીય નથી.ટૂંકમાં, એ વાત પર ભાર મૂકવામાં આવે છે કે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૭ હેઠળ દેખરેખની શક્તિને ઘટાડી શકાતી નથી, તેમ છતાં આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ સાવચેતીપૂર્વક કરવો પડશે.આ અદાલત ટ્રિબ્યુનલના આદેશ પર અપીલની અદાલત તરીકે સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની નથી.

૧૪. શાલિની શ્યામ શેટ્ટી (ઉપરોા) ના કિસ્સામાં નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા વ્યાપક સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જે પછીના નિર્ણયોમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યા છે, આ અદાલત અપીલમાં બેસવાની નથી કે કલમ ૨૨૭ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર નથી કારણ કે શ્રમ અદાલત અથવા ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાથી અલગ દ્રષ્ટિકોણ લેવાની સંભાવના છે, કારણ કે વહીવટી અને ન્યાયિક બંને, દેખરેખનો ઉદ્દેશ ન્યાયની સમગ્ર મશીનરીની કાર્યક્ષમતા, સરળ અને સુવ્યવસ્થિત કામગીરીને એવી રીતે જાળવવાનો છે કે તે તેને કોઈ પણ બદનામીમાં ન લાવે.આ કલમ હેઠળ હસ્તક્ષેપ કરવાની સત્તાને ઓછામાં ઓછી રાખવી જોઈએ જેથી ન્યાયનું ચક્ર અટકી ન જાય અને ન્યાયનો સ્ત્રોત શુદ્ધ અને અપ્રદૂષિત રહે જેથી ટ્રિબ્યુનલ્સ

અને અદાલતોની કામગીરીમાં લોકોનો વિશ્વાસ જાળવી શકાય.ન્યાયિક હસ્તક્ષેપની આ એક અપવાદરૂપ સત્તા હોવાથી, વ્યક્તિગત ફરિયાદના રક્ષણ માટે બનાવાયેલી કલમ ૨૨૬થી વિપરીત, વ્યાપક જાહેર હિતમાં ન્યાયના વહીવટમાં જાહેર વિશ્વાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર પડશે.કલમ ૨૨૭ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ નિરંકુશ હોવા છતાં શાલિની શ્યામ શેઠીના ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં દર્શાવેલ ઉચ્ચ સ્તરની શિસ્તમાં કરવાની જરૂર પડશે.તેની શક્તિ અને જોમ જાળવી રાખવા માટે, એવી કોઈ કસરત ન હોઈ શકે જે પ્રતિકૂળ સાબિત થઈ શકે.

૧૫. તેથી, કોર્ટે તપાસ કરવાની જરૂર છે કે શું કુદરતી ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનને કારણે ન્યાયની ધોર અને સ્પષ્ટ નિષ્ફળતા થઈ છે કે કેમ અથવા ટ્રિબ્યુનલ અને તેના ગૌણ અદાલતના આદેશમાં પેટન્ટ વિકૃતિ આવી છે કે કેમ જે તેને આ સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રમાં દખલ કરવા માટે કરવામાં આવી છે, જેમ કે વરયામ સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ અમરનાથ અને અન્ય [૧૯૫૪ એ. આઈ. આર. ૨૧૫] જે પછીના નિર્ણયોમાં અનુસરવામાં આવ્યા છે.

૧૬. આ અદાલતે શ્રમ અદાલત અને ટ્રિબ્યુનલને "તેમના અધિકારની મર્યાદામાં" રાખવા માટે અધીક્ષણનો અધિકારક્ષેત્ર જરૂરી છે કે કેમ તે માપદંડોની તપાસ કરવાની જરૂર છે.આ અદાલતના અભિપ્રાયમાં, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીની

તપાસ અને નીચેની બંને અદાલતોના ચુકાદાઓ અને આદેશોની વિગતવાર તપાસ પર, આ કેસ આ અદાલત દ્વારા તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં દખલગીરીના પરિમાણોમાં આવતો નથી.બંને અદાલતોએ નોકરીદાતાની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર અને કાયદાની સ્થાયી સ્થિતિથી વિંપરીત રાખવાની કોઈપણ ગભીર વિકૃતિથી ઓછી કોઈ ભૂલ કરી નથી.

પુરાવાનું વિગતવાર મૂલ્યાંકન કર્યા વિના પણ, એ નોંધવું પૂરતું છે કે મુકદ્દમાના પ્રથમ રાઉન્ડ પછી, નોકરીદાતા દ્વારા કોઈ વિભાગીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી નથી અને જ્યારે અગાઉ હાથ ધરવામાં આવી હતી, ત્યારે તે અપેક્ષા મુજબ સુનાવણીની તક મેળવવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને આમ, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું સુગંધિત ઉદ્ધંધન કર્યું છે.નીચે આપેલા બંને સત્તાવાળાઓએ આ વિષય પરના તથ્યાત્મક માળખા તેમજ કાયદાની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે જેથી યોગ્ય અને અચૂક નિષ્કર્ષ પર આવી શકાય કે વિભાગીય તપાસ શરૂ કરવાની કાર્યવાહીમાં જ પ્રામાણિકતાનો અભાવ હતો અને અનિચ્છનીય કર્મચારીઓને દૂર કરવાની ખાતરી કરવા માટે સમગ્ર કવાયત એક અપ્રિય રચના હતી.જ્યાં સુધી બરતરફી અને વિભાગીય કાર્યવાહીના પાસા પર આ નિષ્કર્ષ અને તારણોની વાત છે ત્યાં સુધી કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૧૭. જો કોઈ આ તબક્કે ટી એપ્લિકેશન નંબર ૧૮/૧૯૯૫ પર નજર નાખે, તો તેને બોમ્બે ઔદ્યોગિક સંબંધ અધિનિયમની કલમ ૭૮ અને ૭૯ (ત્યારબાદ 'BIR અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) હેઠળ પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદી છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી કૃષિ વિભાગમાં કાયમી કર્મચારી તરીકે સુપરવાઈઝર તરીકે કામ કરી રહ્યો હતો.તે એક ખાંડ ઉદ્યોગ છે જ્યાં બી. આઈ. આર. કાયદાની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે.પ્રતિવાદી અને અન્ય કર્મચારીઓ ખાંડ ઉદ્યોગના કામદારોના સંઘના સભ્યો હતા અને ખાંડ ઉદ્યોગના કામદારોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતું આ એકમાત્ર સંઘ છે.પ્રતિવાદી તરફથી એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે કર્મચારી/સહકાર્યકરો તરફથી મળતી વિવિધ ફરિયાદો પર તેમને વારંવાર ધ્યાન આપવાની જરૂર હોવાથી, તેઓએ વારંવાર નોકરીદાતાનો સંપર્ક કરવાની જરૂર હતી અને તેથી, તેમની સામે બદલો રાખીને, તેમને કોઈપણ ગેરકાયદેસર માધ્યમો દ્વારા સેવામાંથી દૂર કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે કાયદેસર ઘડવામાં આવ્યું હતું.તેમને અને અન્યોને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમની સામે વિભાગીય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.૧૪/૧૧/૧૯૯૪ ના રોજ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને ૨૩/૦૧/૧૯૯૫ પર તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી.વિભાગની તપાસમાં પ્રતિવાદી હાજર રહેવાની છેલ્લી તારીખ ૦૭/૦૪/૧૯૯૫ હતી, જો કે, સહકારી મંડળીની ચૂંટણીને કારણે કાર્યવાહી સ્થગિત કરવામાં આવી હતી.તેમને આગામી સ્થગિત તારીખની જાણ કરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવામાં આવ્યું હતું, જે

સ્થગિત તારીખ પસાર થયા પછી તેમને આપવામાં આવી હતી.અને આમ, વિભાગીય કાર્યવાહીમાં બચાવ કરવાનો અધિકાર બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો અને તેમની સામે કોઈ પણ વિભાગીય કાર્યવાહી કર્યા વિના આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.બીજી કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર બરતરફીના આદેશથી પ્રતિવાદી નારાજ થયો હતો.તેમણે વિભાગને ૧૦/૦૫/૧૯૯૫ તારીખનો વિનંતી કરતો પત્ર પણ લખ્યો હતો, જોકે, તેમને સેવામાં પાછા લેવામાં આવ્યા ન હતા.૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર તેમને નોકરીમાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદી અનુસાર, આ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અને કાયદાની અન્ય જોગવાઈઓના આધારે પસાર કરવામાં આવેલા સ્થાયી આદેશની વિરુદ્ધ હતું.તેથી, તેમણે પુનઃસ્થાપન અને પાછળના વેતન માટે વિનંતી કરી હતી.

૧૭.૧. બીજો પક્ષ હાજર થયો અને તેના વલણને સ્પષ્ટ કર્યું કે ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ પર, વિભાગીય કાર્યવાહીમાં કર્મચારીઓની બાજુથી કોઈ હાજર રહ્યું ન હતું અને તેથી, અધિકારીએ ધાર્યું કે આગળ કંઈ ઉમેરવાનું નથી અને તેથી, આરોપો યોગ્ય રીતે સાબિત થયા હતા તેમ કહીને, બરતરફીનો આદેશ ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ પર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.તેમને તેમનો પગાર અને અન્ય નાણાકીય લાભો વસૂલવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું, જો કે, સંબંધિત કર્મચારીએ પૂછવામાં આવ્યું હતું તેમ ૧૦/૦૫/૧૯૯૫ પર હાજરી આપી ન હતી

અને તેથી, તેમને તેમની કાનૂની બાકી રકમનો ચેક મોકલવામાં આવ્યો હતો.ચેક બેંકમાં જમા કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, ૩૧/૦૫/૧૯૯૫ પર, રકમ ગુજરાત શ્રમ કલ્યાણ ભંડોળમાં મોકલવામાં આવી હતી.અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર ગ્રેયુઇટીની રકમ રૂ.૧૦૬/- રૂપિયા હતી.

૧૭.૨. શ્રમ અદાલતે સમગ્ર સામગ્રીની તપાસ કરી હતી અને વિભાગીય તપાસને દૂષિત હોવાનું જણાયું હતું અને તેથી, પ્રતિવાદીને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.તેણે વધુમાં નિર્દેશ આપ્યો હતો કે કર્મચારીને ૧૨/૦૪/૧૯૯૫ થી સસ્પેન્ડ કરવામાં આવે અને આવી વિભાગીય કાર્યવાહી ત્રણ મહિનાના સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવામાં આવે.તે પણ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે નોકરીદાતાએ કર્મચારીને ખર્ચ માટે ૫૦૦૦/- રૂપિયા ચૂકવવાની જરૂર છે.

૧૭.૩. પુનઃસ્થાપનના આ આદેશ અને અન્ય નિર્દેશોથી વ્યથિત, અરજદારે ૨૦૦૫નો રીવિઝન (આઈ.સી) નંબર ૨૨ દાખલ કરીને ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કર્યો હતો જ્યાં રીવિઝન પણ નકારી કાઢવામાં આવ્યું હતું.પ્રતિવાદીને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાના ૦૨/૦૫/૨૦૦૫ ના રોજ પસાર કરાયેલા આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે અને તેણે અરજદારને સાત દિવસના સમયગાળામાં તેનું પાલન કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.પ્રતિવાદીની

પીડા, નાણાકીય નુકસાન, કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં વિલંબ અને અરજદારના ખોટા, અયોગ્ય અને અયોગ્ય વર્તનને ધ્યાનમાં રાખીને, ૫,૦૦૦/- રૂપિયાની કિંમત પ્રતિવાદીને ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.તેણે શ્રમ અદાલત દ્વારા પ્રયાસ કરવામાં આવેલી સમગ્ર પ્રક્રિયાને સાઠ દિવસના સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.કોર્ટે એ પણ નોંધ્યું હતું કે અરજદારે શ્રમ અદાલતની તારીખ ૦૨/૦૫/૨૦૦૫ તેમજ ઔદ્યોગિક અદાલતની તારીખ ૦૮/૦૭/૨૦૦૭ ના નિર્દેશોનું પાલન કર્યું નથી અને ઔદ્યોગિક અદાલતના આદેશને કોઈ પડકારવામાં આવ્યો નથી જેણે શ્રમ અદાલતના આદેશની પુષ્ટિ કરી હતી.

૧૭.૪. ઔદ્યોગિક અદાલતના આદેશ સામે સમીક્ષા (આઈ.સી) નંબર ૧૦/૨૦૦૭ પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાં કોઈ મનાઈ હુકમ આપવામાં આવ્યો ન હતો.પાછળથી, ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા ૦૩/૦૮/૨૦૦૭ પર આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં શ્રમ અદાલત, વલસાડને રોજિંદી કાર્યવાહીના ગુણદોષ પર સુનાવણી પૂર્ણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અરજદારે સુરતની ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ ખુલાસો કર્યો હતો કે તેણે આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૨૨૬૪૪/૨૦૦૭ પસંદ કર્યો હતો, જોકે શ્રમ અદાલત સમક્ષ આ કાર્યવાહીની કોઈ વિગતો જાહેર કરવામાં આવી ન

હતી.આ અદાલતના કોઈ આદેશની ગેરહાજરીમાં, શ્રમ અદાલતે તેની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલા લેખિત અને મૌખિક પુરાવાના આધારે કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી.

૧૭.૫. શ્રમ અદાલતના જણાવ્યા અનુસાર, અરજદારનું કાર્ય કાયદાની વિરુદ્ધ હતું જ્યારે સર્વોચ્ચ અદાલત અને આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત માપદંડોના નિંકષ પર પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી, ૭૦ ટકા પાછા વેતન સાથે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપવાનું પસંદ કર્યું હતું.અદાલતે એ પણ નોંધ્યું હતું કે વર્તમાન સમયમાં, કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે કામ કર્યા વિના ટકી રહેવું અશક્ય છે કારણ કે આ કેસ વર્ષ ૧૯૯૫નો છે અને નિર્ણય વર્ષ ૨૦૧૬માં આપવામાં આવ્યો છે અને તેથી, ૩૦ દિવસની અંદર, તેણે ૭૦ ટકા પાછા વેતન સાથે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૧૭.૬. નોકરીદાતાએ અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૫૧/૨૦૦૭ પસંદ કર્યો હતો, જેની સુનાવણી સુરતની ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા અપીલ (આઈ.સી) નંબર ૬૨/૨૦૦૭ કર્મચારીની અપીલ સાથે કરવામાં આવી હતી.ટ્રિબ્યુનલે નોંધ્યું હતું કે ૩૦/૧૧/૨૦૦૮ પર પ્રતિવાદીએ નિવૃત્તિ વય પ્રાપ્ત કરી હોવાથી, તેની પુનઃસ્થાપનાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.તેમાં રીવિઝન એપિલિકેશન નંબર ૨૨/૨૦૦૫ અને રીવ્યૂ એપિલિકેશન નંબર ૧૦/૨૦૦૭ હતો.શ્રમ અદાલતે ૭૦ ટકા પાછા વેતન સાથે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને અરજદારની

તારીખ ૦૩/૦૫/૧૯૯૫ ની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર ઠેરવવામાં આવી હતી.ટ્રિબ્યુનલે એ હકીકતની નોંધ લીધી છે કે તપાસને અયોગ્ય રીતે સમાપ્ત કર્યા પછી બીજી કારણદર્શક નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી અને આ કર્મચારીઓને તકનો લાભ લીધા વિના હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.અરજદાર-નોકરીદાતાને આરોપો સાબિત કરવાની તક પહેલેથી જ આપવામાં આવી હતી.તે કલમ ૭૮ (૧) (એ) (૧) પર આધાર રાખે છે કે નોકરીદાતાની કાર્યવાહીની કાયદેસરતા અને માન્યતાની હંમેશા શ્રમ અદાલત દ્વારા તપાસ કરી શકાય છે અને તે તે મુજબ નિર્ણય લઈ શકે છે.કોર્ટે એ હકીકત પર પણ ખેદ વ્યક્ત કર્યો કે વર્ષ ૧૯૯૫થી ૨૨ વર્ષ વીતી ગયા છે.નોકરીદાતા એ પણ સુનિશ્ચિત કરે છે કે કર્મચારી નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી પહોંચે.ગ્રેયુટીની રકમ પણ સંસ્થાને પરત કરવામાં આવી હતી.અરજદારે માસિક પગાર કેટલો હતો તે અંગે ખુલાસો કર્યો નથી કે તેણે વચગાળાની રાહત પસાર કરતી વખતે જે ખર્ચનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે તે રકમ ચૂકવી નથી અને તેથી, પુનરાવર્તન અને સમીક્ષાના આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.તેથી તેણે ગ્રેયુટીની રકમ રૂ.૧૦૬/- રૂપિયા અને તેના પર ૯ ટકા વ્યાજ સાથે રૂપિયા ૬૦૪૭.૨૦/-રાખવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.તેણે ૧૦૦% પાછા વેતનની વિનંતીને સ્વીકારી ન હતી.

૧૭.૭. બંને કોસ-અપીલોમાં પસાર કરાયેલા આદેશો કોઈ પણ પ્રકારની ભૂલથી પીડાતા નથી, ન તો કોઈ ગેરકાયદેસરતાથી પીડાતા નથી, ન તો કોઈ

વિકૃતિથી પીડાતા આદેશો કે જેમાં આ અદાલતની દખલગીરીની જરૂર હોય છે.તેણે નોકરીદાતા અરજદારનું ખૂબ જ સુસંગત વલણ અપનાવ્યું છે, જેમણે કર્મચારીને પુનઃસ્થાપિત કરવાના વચગાળાના આદેશના નિર્દેશોનું પાલન ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે અને ત્યારબાદ તપાસ પૂર્ણ કરી છે.તેના બદલે તેણે કર્મચારીની તરફેણમાં અને તેની વિરુદ્ધ પસાર કરવામાં આવેલા દરેક આદેશને પડકારવાનું અને પૂછપરછ કરવાનું પસંદ કર્યું.તે એક દુર્ભાગ્યપૂર્ણ ઘટના છે જે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા બની હતી અને તેનું વિગતવાર વર્ણન પણ કરવામાં આવ્યું છે.

૧૮. એ વાત સાચી છે કે સામાન્ય રીતે અદાલતોનો સંપર્ક કરનારા પક્ષકારોએ તેનો કેસ સાબિત કરવાની જરૂર પડશે, કારણ કે અદાલતનો સંપર્ક કરનાર વ્યક્તિ પર બોજ પડશે, જો કે, શ્રમ અદાલત સમક્ષની બાબતોમાં, પુરાવાનો કડક કાયદો લાગુ કરવામાં આવતો નથી.પ્રતિવાદી-કર્મચારી કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના તપાસ બંધ કરવાની નોંધ લાવવામાં સફળ રહ્યો.એક દિવસ માટે કર્મચારીની ગેરહાજરી અને તે પણ સહકારી મંડળીની ચૂંટણીના માન્ય આધાર પર નોકરીદાતા દ્વારા ગેરવાજબી કર્મચારીને કોઈક રીતે હાંકી કાઢવા માટે હડતાળ પાડવામાં આવી હતી, જે વ્યવસ્થાપન અનુસાર, તેમના વહીવટમાં દખલ કરી રહ્યો હતો અને વારંવાર પ્રયાસ કરી રહ્યો હતો.

૧૯. ૩૧/૦૩/૧૯૯૫ સુધી હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ કાયદેસર અને યોગ્ય હતી એમ ધારીને, કર્મચારી તરફથી તે બતાવવા માટે પૂરતું હતું કે તપાસ અચાનક પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.ત્યારથી સત્તામંડળે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે વિભાગીય કાર્યવાહી યોગ્ય અને કાયદેસર રીતે હાથ ધરવામાં આવી છે, સ્વાભાવિક રીતે આ પાસાને તેની પાસે જે સામગ્રી છે તેના આધારે સાબિત કરવાનો બોજ સંબંધિત સત્તામંડળ પર રહેશે.બંને સત્તાવાળાઓ પાસે સામગ્રીની વિસ્તૃત તપાસ કરવાનો અને નક્કર અને ભરોસાપાત્ર કારણો સાથે સમાપન કરવાનો પ્રસંગ હતો.નિઃશંકપણે, શ્રમ અદાલત અને ટ્રિબ્યુનલ બંનેએ યોગ્ય રીતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે નોકરીદાતા-અરજદારે તપાસ હાથ ધરવા માટે ગેરકાયદેસર કૃત્ય કર્યું હતું જેને દૂષિત ગણાવવું જોઈએ.તે આવા અપ્રિય ઘસારોનું કારણ બતાવવામાં પણ નિષ્ફળ ગયું.

૨૦. તેથી, અરજદારનું કહેવું કે કામદાર સાક્ષી-પેટીમાં દાખલ થયો ન હતો કે તપાસ દરમિયાન તેને કઈ બાબતથી વંચિત રાખવામાં આવ્યો હતો તે વર્ણવવા માટે કોઈ પુરાવા આપ્યા ન હતા, તે બિલકુલ જરૂરી નથી.તે વ્યવસ્થાપન જ હતું જેણે કર્મચારી સામે આરોપો મૂક્યા હતા, જેને લોકતાંત્રિક રીતે અને કાયદા અનુસાર વિભાગીય કાર્યવાહી હાથ ધરવાના તમામ સિદ્ધાંતોનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરવામાં આવે છે તેની ખાતરી કરીને તેમને સાબિત કરવાની જરૂર હતી.તે અરજદારનું સાચું વલણ નથી અને તેનાથી વિપરીત, એક અપ્રમાણિક રચના છે

કે પુનઃસ્થાપનનો આદેશ ઔદ્યોગિક અદાલત સમક્ષ પુનરાવર્તન, અનુગામી સમીક્ષા અને ત્યારબાદ, આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ નાગરિક અરજીના રૂપમાં અન્ય મુકદ્દમાનો વિષય હતો અને ત્યાં સુધીમાં, શ્રમ અદાલત સમક્ષની મુખ્ય બાબતને અંતિમતા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ હોવાથી, વિશેષ નાગરિક અરજીને આ આધાર પર પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી કે ફરિયાદ સામે એક અલગ અને સ્વતંત્ર પડકાર હશે.

૨૦.૧. પુનરાવર્તન અથવા સમીક્ષામાં અને ત્યારબાદ, એસ. સી. એ. માં આ અદાલત દ્વારા ઉચ્ચ મંચ દ્વારા આપવામાં આવેલા કોઈ સ્ટેની ગેરહાજરીમાં, નોકરીદાતા સ્વયંભૂ ન્યાયાધીશ બનીને અને વિવિધ અધિકારીઓના નિર્ણયનું પાલન ન કરીને અપીલ મંચની ભૂમિકા ધારણ કરી શક્યા ન હોત.જો મંજૂરી આપવામાં આવે તો, વચગાળાના આદેશોની કોઈ પવિત્રતા ન હોઈ શકે જે વિવિધ તબક્કે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.અરજદાર-નોકરીદાતા તરફથી માત્ર પસાર કરવામાં આવેલા વચગાળાના આદેશનું પાલન કરવામાં જ નહીં, પરંતુ તે પછી પણ, આવા નિર્દેશોને અંતિમ આદેશમાં ભેળવી દેવાની વિનંતી કરવામાં પણ સંપૂર્ણ બેદરકારી હોવાનું જણાય છે.તે હકીકતથી અજાણ ન હોઈ શકે કે અંતિમ ચુકાદો પણ પ્રતિવાદી-કર્મચારીની તરફેણમાં આવ્યો હતો.અદાલતો તરફથી હેતુ અને ઉદ્દેશ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો હતો કે, વચગાળામાં, કામદારો હોય તેવા કર્મચારીઓને મુશ્કેલી ન પડે અને કર્મચારીઓ નિવૃત્તિની ઉંમર સુધી

પહોંચે તે સુનિશ્ચિત કરીને તે નિર્દેશનું સંપૂર્ણ રીતે ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે. નોકરીદાતા પાસે અવિરતપણે દાવો માંડવાની નાણાકીય ક્ષમતા હોવાથી, સામાન્ય સામાજિક-આર્થિક વર્ગમાંથી આવતા કામદારોને થાકી જવા માટે, જ્યાં દિવસના અંતે તેમના આશ્રિતોને ખવડાવવું પણ ચિંતાનો વિષય છે, તે બિલકુલ મુશ્કેલ નથી. બે અસમાનતાની આ લડાઈમાં નિઃ શંકપણે ભોગ બનનાર માત્ર મજૂર વર્ગ છે અને કર્મચારીઓએ કર્મચારીઓ દ્વારા ફળોના પાકને સફળતાપૂર્વક હરાવ્યો છે.

૨૧. પાછળના વેતન તેમજ અન્ય લાભોના અનુદાનના સંબંધમાં, અનુસરવાના કારણો માટે, રેકૉર્ડ પર ઉભરી આવેલી મજબૂત સામગ્રીમાંથી કર્મચારીઓની તરફેણમાં થોડો ઝૂકવાની જરૂર પડશે.

નિઃશંકપણે, ભારતીય ખાદ્ય નિગમ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણય પર આધાર રાખીને અરજદારે યોગ્ય રીતે નિર્દેશ કર્યો છે તેમ, પુરાવા અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર તથ્યોને સાબિત કરવા માટે પુરાવા હોવા જોઈએ. ત્યાં એક્સીઆઈના સિલીગુડી ડેપોના ૪૬૪ કામદારોને આખરે ઓળખ સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને તેમને ઠેકેદાર દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને એક્સીઆઈ દ્વારા સીધી ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી અને યોગ્ય ઓળખ પછી પુનઃસ્થાપિત કરાયેલા કામદારોને ૭૦ ટકા વેતન આપવામાં આવ્યું હતું. સર્વોચ્ચ અદાલતે એક્સીઆઈ તરફથી અપેક્ષિત

"ન્યાયી અને નિષ્પક્ષ" વ્યવહાર પર પણ અસંતોષ વ્યક્ત કર્યો હતો, જે રાજ્યની એક સાધન છે જેણે અંતિમ કાર્યવાહીમાં બિનજરૂરી વિલંબ કર્યો હતો.આ નિર્ણય, હકીકતમાં, અહીં પ્રતિવાદીઓને મદદ કરશે.હાથ પરની બાબતમાં, તે કર્મચારીની ઓળખનો પ્રશ્ન નથી કે નોકરીદાતા કામ કરવાની મંજૂરી આપવા તૈયાર છે કે નહીં અને કર્મચારીઓએ કામ ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે કે કેમ તે પ્રશ્ન નથી.કાયમી કર્મચારીઓ હોવાના કારણે પણ તેઓ તેમની યોગ્ય નોકરી મેળવવા માટે હકદાર હતા.

૨૧.૧. અરજદાર પ્રેમચંદ્ર અગ્રવાલ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણય તરફ ધ્યાન દોરવામાં પણ સાચો છે કે એકવાર અંતિમ આદેશ પસાર થઈ જાય પછી, અગાઉના તમામ વચગાળાના આદેશો અંતિમ આદેશમાં ભળી જશે અને વચગાળાના આદેશોનું અસ્તિત્વ સમાપ્ત થઈ જશે.તે જ સમયે, કોર્ટ એ હકીકતથી પણ અજાણ ન હોઈ શકે કે કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા વચગાળાના આદેશોનું પાલન પક્ષકારો દ્વારા કરવાની જરૂર પડશે જેમની સામે તે પસાર કરવામાં આવ્યા છે.

૨૧.૨. તાત્કાલિક કેસમાં, આ અદાલત એ હકીકતની નોંધ લેવામાં પણ નિષ્ફળ ન જઈ શકે કે વચગાળાના આદેશ દ્વારા કર્મચારીઓને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં નોકરીદાતા તરફથી કાર્યવાહી ન કરવા માટે કર્મચારીઓ દ્વારા પડકાર

ફેંકવામાં આવ્યો હતો અને આ અદાલતે કર્મચારીઓના વલણને પણ સમર્થન આપ્યું હતું, તેથી, જો આજરે તે અંતિમ ચુકાદો અને ચુકાદો હશે જે જીતશે અને વચગાળાની રાહત અંતિમ રાહતમાં ભળી જશે, તો પણ પાછા વેતનના મુદ્દા પર વિચારણા કરતી વખતે કોર્ટ દ્વારા આ તમામ પાસાઓની અવગણના કરી શકાતી નથી.

૨૨. જ્યાં સુધી ૭૦ ટકાના પડતર વેતનની વાત છે, ત્યાં સુધી શ્રમ અદાલતે એ તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું કે આટલા લાંબા સમય સુધી કર્મચારીઓ કોઈ કામ વગર રહેશે તેવી શક્યતા ખૂબ જ ઓછી છે અને તેથી, ૧૦૦% પડતર વેતન આપવાને બદલે, તેણે ૩૦ ટકા કપાત કરી છે અને કુલ વેતનની ૭૦ ટકા રકમ આપી છે.અદાલતે નોંધ્યું હતું કે કર્મચારીએ આટલા વર્ષો સુધી કામ કર્યું નથી અથવા વચગાળામાં કોઈ રકમ મેળવી નથી તેના કોઈ મૂળભૂત પુરાવા નથી.આથી કોર્ટે બરતરફીની તારીખથી ૭૦ ટકા વેતનનો આદેશ આપ્યો હતો.જો કે, અદાલતો દ્વારા જે ચૂકી ગયું છે તે તે સમયનો સમયગાળો છે, કોર્ટે ૨ મે, ૨૦૦૫ થી સેવામાં પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપ્યો હતો, જેનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું કે ઉચ્ચ મંચ દ્વારા સ્ટે મૂકવામાં આવ્યો ન હતો, અને તેથી, ચુકવણીની તારીખ સુધી ૦૨/૦૫/૨૦૦૫ માંથી ૧૦૦% બેક વેતનની ગ્રાન્ટ અને એવોર્ડ આપવાની જરૂર રહેશે કારણ કે અન્યથા, તે એવા પક્ષોને પ્રોત્સાહન આપવા સમાન હશે જેઓ આર્થિક રીતે મજબૂત, આર્થિક રીતે સારા છે અને તેમના

વ્યાવસાયિક સંબંધોમાં તુલનાત્મક રીતે પ્રભાવશાળી સ્થિતિનો આનંદ માણે છે અને ઇરાદાપૂર્વક લાંબા સમયગાળા માટે કોઈપણ રીતે તેની કાનૂની જવાબદારીઓને ટાળવાનું પસંદ કરે છે.

૨૨.૧. જ. કે. સિન્થેટિક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કે. પી. અગ્રવાલ અને અન્ય [અપીલ (સિવિલ) ૭૬૫૭/૨૦૦૪ તારીખ ૦૧/૦૨/૨૦૦૭]ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો સુસંગત અને નફાકારક રહેશે, જ્યાં પાછા વેતન પુનઃસ્થાપનના નિર્ણયને અનુસરે છે.

“૧૧. કર્મચારીના વિદ્વાન વકીલે આ અદાલતના ઘણા નિર્ણયો પર આધાર રાખીને દલીલ કરી હતી કે જ્યાં બરતરફી અથવા દૂર કરવાનો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને કર્મચારીને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, ત્યાં સંપૂર્ણ પડતર વેતનને અનુસરવું જોઈએ. હિન્દુસ્તાન ટિન વર્ક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ હિન્દુસ્તાન ટિન વર્ક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડના કર્મચારીઓના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયો પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે.[૧૯૭૯ (૨) એસસીસી ૮૦], સુરેન્દ્ર કુમાર વર્મા વિરુદ્ધ કેન્દ્ર સરકાર ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ-કમ-લેબર કોર્ટ, નવી દિલ્હી [૧૯૮૧ (૧) એસસીઆર ૭૮૯], અને મોહન લાલ વિરુદ્ધ ભારત ઇલેક્ટ્રોનિક્સ લિમિટેડ., [૧૯૮૧ (૩) એસસીસી ૨૨૫].

૧૨. હિન્દુસ્તાન ટિન વર્ક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપરોક્ત), કેટલાક કામદારોની છટકીને આ આધાર પર સંબંધિત છે કે નોકરીદાતાઓને વધતી જતી ખોટ સહન

કરવી પડી રહી છે.શ્રમ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યારે કર્મચારીઓએ તેની શરતો સાથે સંમત થવાનો ઇનકાર કર્યો ત્યારે વ્યવસ્થાપન દ્વારા અનુભવાતી ચીડ એ છટણીનું વાસ્તવિક કારણ હતું.પરિણામે, તેણે સંપૂર્ણ વેતન સાથે પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપ્યો.તેને નોકરીદાતા દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો.આ અદાલતે માત્ર પડતર વેતનના પ્રશ્નના સંદર્ભમાં અપીલ કરવાની મંજૂરી આપી હતી, કારણ કે તે પુનઃસ્થાપન માટેના નિર્દેશમાં દખલ કરવી જરૂરી માનતી ન હતી.આખરે, પાછળના વેતનને ઘટાડીને ૭૫ ટકા કરતી વખતે, આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"જો આ રીતે નોકરીદાતા ખોટો હોવાનું જણાય છે, જેના પરિણામે કામદારને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, તો નોકરીદાતા વેતન ચૂકવવાની તેની જવાબદારીમાંથી છટકી શકશે નહીં, જે કામદારને નોકરીદાતાની ગેરકાયદેસર અથવા અમાન્ય કાર્યવાહી દ્વારા વંચિત કરવામાં આવ્યો છે.વાસ્તવિક રીતે કહીએ તો, જ્યાં સેવાની સમાપ્તિને અમાન્ય અથવા ગેરકાયદેસર તરીકે પ્રશ્ન કરવામાં આવે છે અને કામદારને મુકદ્દમાની શ્રેણીમાંથી પસાર થવું પડે છે, ત્યાં લાંબી મુકદ્દમા દરમિયાન પોતાને ટકાવી રાખવાની તેની ક્ષમતા પોતે જ એક અદ્ભુત પરિબળ છે કે તે રાહત આપવામાં આવે તે દિવસ જોવા માટે ટકી શકશે નહીં.વધુ આપણી વ્યવસ્થામાં જ્યાં કાયદાનું કહેવત વિલંબ આશ્ચર્યજનક બની ગયું છે.જો આવા લાંબા સમય અને ઉર્જાનો વપરાશ કરતી મુકદ્દમા પછી જે સમયગાળા દરમિયાન કામદાર પોતાની જાતને ટકાવી રાખે છે, આખરે તેને કહેવામાં આવે છે કે તેને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે, તેમ છતાં તેને પાછળના વેતનથી વંચિત કરવામાં આવશે જે તેને ચૂકવવું પડશે, તો કામદારને તેના કોઈ દોષ માટે એક પ્રકારનો દંડ કરવામાં આવશે અને તે સંપૂર્ણપણે અયોગ્ય છે.

સામાન્ય રીતે, તેથી, એક કામદાર કે જેની સેવા ગેરકાયદેસર રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવી છે તે ફરજિયાત આળસ દરમિયાન લાભદાયી રીતે કાર્યરત હતો તે હદ સિવાય સંપૂર્ણ વેતન મેળવવા માટે હકદાર રહેશે.તે સામાન્ય નિયમ છે.અન્ય કોઈ પણ દ્રષ્ટિકોણ નોકરીદાતાની બિનજરૂરી મુકદ્દમાની પ્રવૃત્તિ પર ભાર મૂકે છે.જો નોકરીદાતા ગેરકાયદેસર રીતે સેવા સમાપ્ત કરે છે અને સમાપ્તિ પ્રેરિત છે કારણ કે આ કિસ્સામાં, એટલે કે, કામદારની વેતનમાં સુધારો કરવાની માંગનો પ્રતિકાર કરવા માટે, સમાપ્તિ અયોગ્ય શ્રમ પ્રથા સમાન હોઈ શકે છે.આવા સંજોગોમાં પુનઃસ્થાપન સામાન્ય નિયમ હોવાથી, તેનું સંપૂર્ણ વેતન સાથે પાલન કરવું જોઈએ.

વાસ્તવિકતામાં પગારની પડતર રકમની રાહત આપવા માટે કોઈ સીધું સૂત્ર હોઈ શકે નહીં.તમામ સંબંધિત વિચારણાઓ ચુકાદામાં દાખલ થશે.ઓછા વત્તામાં, તે ટ્રિબ્યુનલના વિવેકબુદ્ધિને સંબોધિત પ્રસ્તાવ હશે.

પૂર્ણ વેતન સામાન્ય નિયમ હશે અને તેનો વિરોધ કરનાર પક્ષે પ્રસ્થાન માટે જરૂરી સંજોગો સ્થાપિત કરવા જોઈએ.તે તબક્કે ટ્રિબ્યુનલ તમામ સંબંધિત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને તેની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરશે.પરંતુ વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ ન્યાયિક અને સમજદારીપૂર્ણ રીતે થવો જોઈએ.વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનું કારણ સચોટ અને ભરોસાપાત્ર હોવું જોઈએ અને રેકૉર્ડના ચહેરા પર દેખાવું જોઈએ.જ્યારે એવું કહેવામાં આવે છે કે સત્તાના વિવેકબુદ્ધિથી કંઈક કરવાનું છે, ત્યારે કંઈક કરવું એ તર્ક અને ન્યાયના નિયમો અનુસાર, કાયદા અનુસાર અને નહિ કે રમૂજ અનુસાર.

[ભાર મૂકવામાં આવે છે]

૧૩. સુરેન્દ્ર કુમાર વર્મા (ઉપરોક્ત) ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં 'આઈ. ડી. અધિનિયમ') ની કલમ ૨૫એફના ઉદ્દેશનમાં કેટલાક કામદારોની છટકી

સાથે સંબંધિત છે. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યારે સમાસિનો આદેશ અમાન્ય અને નિષ્ક્રિય હોવા તરીકે રદ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સામાન્ય રીતે પુનઃસ્થાપન તરફ દોરી જવું જોઈએ જાણે કે સમાસિનો આદેશ ક્યારેય કરવામાં આવ્યો ન હોય અને તે જરૂરી રીતે પાછા વેતન તરફ પણ દોરી જશે. જો કે, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે એવા અપવાદરૂપ સંજોગો હોઈ શકે છે કે જે નોકરીદાતા અને કામદારોને સંપૂર્ણ પડતર વેતન સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનું અશક્ય અથવા સંપૂર્ણપણે અસમાન બનાવી શકે છે, ઉદાહરણ તરીકે, જ્યારે ઉદ્યોગ બંધ થઈ ગયો હોય અથવા ગંભીર નાણાકીય મંદીમાં હોઈ શકે અથવા જ્યાં સંબંધિત કર્મચારીએ અન્યત્ર અન્ય રોજગાર મેળવ્યો હોય અને આવી પરિસ્થિતિઓમાં, અદાલત પાસે સંપૂર્ણ પડતર વેતન નકારવાનો વિવેક છે. સંમત ચુકાદામાં ન્યાયમૂર્તિ પાઠકે (જે તે સમયે હતા) નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:

"સામાન્ય રીતે, જે કામદારને કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરીને બરતરફ કરવામાં આવ્યો હોય તેને સંપૂર્ણ વેતન સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો અધિકાર છે અને તે સિદ્ધાંત ત્યારે જ મળે છે જ્યારે ચોક્કસ હકીકતોના પ્રકાશમાં કેસનો ન્યાય અલગ રાહતની ઈચ્છનીયતા સૂચવે છે. સામાન્ય નિયમ શા માટે લાગુ ન થવો જોઈએ તે પ્રતિવાદી વતી અમને બતાવવામાં આવ્યું નથી.

૧૪. મોહન લાલ (ઉપરોક્ત) પણ છટણી સાથે સંબંધિત છે જે આઈ. ડી. અધિનિયમની કલમ ૨૫ એફ સાથે સુસંગત નથી. આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો:

"માન્ય છટણી માટેની પૂર્વ શરત સંતોષાઈ ન હોવાથી સેવાની સમાપ્તિ શરૂઆતથી જ રદબાતલ, અમાન્ય અને નિષ્ક્રિય છે. તેથી, તેને સતત સેવામાં હોવાનું માનવામાં આવવું જોઈએ.....જો સેવાની સમાપ્તિ શરૂઆતથી જ રદબાતલ અને નિષ્ક્રિય છે, પુનઃસ્થાપન આપવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી કારણ કે સેવાની કોઈ સમાપ્તિ નથી અને માત્ર એક ઘોષણા અનુસરે છે કે તે તમામ પરિણામી લાભો સાથે સેવામાં ચાલુ છે. રૂબી

જનરલ ઈન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ ચોપરા (પીપી) [૧૯૬૯ (૩) એસસીસી ૬૫૩] અને હિન્દુસ્તાન સ્ટીલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ એ. કે. રોય [૧૯૬૯ (૩) એસસીસી ૫૧૩] જેવા આ અદાલતના કેટલાક નિર્ણયોમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે પુનઃસ્થાપન મંજૂર કરતા પહેલા અદાલતે તમામ તથ્યોને તોલવું જોઈએ અને પુનઃસ્થાપન આપવું કે વળતર આપવું કે નહીં તે અંગે વિવેકબુદ્ધિનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવો જોઈએ.પરંતુ એવા ઘણા નિર્ણયો છે જે નક્કી કરે છે કે જ્યાં સમાપ્તિ ગેરકાયદેસર છે, ખાસ કરીને જ્યાં પુનઃચૂંટણીનો બિનઅસરકારક આદેશ હોય, ત્યાં ન તો સમાપ્તિ થાય છે કે ન તો સેવા બંધ થાય છે અને એક ઘોષણા અનુસરે છે કે કામદાર તમામ પરિણામી લાભો સાથે સેવામાં ચાલુ રહે છે.સામાજિક ન્યાયના ક્ષેત્રમાં અદાલતોના આ સામાન્ય રીતે સ્વીકૃત અભિગમથી અલગ થવાનો કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી અને અમે આ કેસમાં અલગ થવાનો પ્રસ્તાવ નથી કરતા.

૧૫. પરંતુ જે રીતે 'પડતર વેતન'ને જોવામાં આવે છે, તેમાં છેલ્લા બે દાયકામાં નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો છે.તેમને હવે પુનઃસ્થાપનનું આપોઆપ અથવા કુદરતી પરિણામ માનવામાં આવતું નથી.આપણે આ પ્રશ્ન પરના નિર્ણયોની શ્રેણીનો તાજેતરનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ.યુપી સ્ટેટ બ્રાસવેર કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઉદય નારાયણ પાંડે [૨૦૦૬ (૧) એસસીસી ૪૭૯] માં, અલ્હાબાદ જલ સંસ્થાન વિરુદ્ધ દયા શંકર રાય [૨૦૦૫ (૫) એસસીસી ૧૨૪], અને કેન્દ્રીય વિધાલય સંગઠન વિરુદ્ધ એસ. સી. શર્મા [૨૦૦૫ (૨) એસસીસી ૩૬૩] પછીની આ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:

"વ્યક્તિને કંઈક મેળવવાનો અધિકાર માત્ર એટલા માટે નથી કારણ કે તે કરવું કાયદેસર હશે.જો તે સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવે, તો ઔદ્યોગિક અદાલતના કાર્યો તેમનું મોટાભાગનું મહત્વ ગુમાવશે.

"જો કે સમાસિનો આદેશ અમાન્ય હોવાની ઘોષણા પર સંપૂર્ણ વેતન ચૂકવવાનો નિર્દેશ સામાન્ય પરિણામ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતો હતો, પરંતુ હવે, સમય જતાં, અદાલતો દ્વારા આ બાબતનો વ્યવહારિક દ્રષ્ટિકોણ અપનાવવામાં આવી રહ્યો છે કે કોઈ ઉદ્યોગને કામદારને તે સમયગાળા માટે ચૂકવણી કરવાની ફરજ પાડવામાં નહીં આવે, જે દરમિયાન તેણે દેખીતી રીતે તેમાં ઓછું અથવા બિલકુલ કંઈ યોગદાન આપ્યું ન હતું અને/અથવા તે સમયગાળા માટે કે જે પરિણામે બિનઉત્પાદકતાથી ખર્ચવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે નોકરીદાતા ઘણા વર્ષો પહેલાં પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં પાછા જવા માટે મજબૂર થશે, એટલે કે જ્યારે કામદારને બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રવર્તમાન બજાર અર્થતંત્ર, વૈશ્વિકીકરણ, ખાનગીકરણ અને આઉટસોર્સિંગને પગલે સરકારના નીતિગત નિર્ણયોમાં થયેલા ફેરફારોને ધ્યાનમાં રાખીને સુપ્રીમ કોર્ટના અનુગામી નિર્ણયો દ્વારા આ ફેરફારો (લાવવામાં આવ્યા હતા) સ્પષ્ટ છે.

કયા સંજોગોમાં સંપૂર્ણ પાછળના વેતનની ચૂકવણીની મંજૂરી આપવી જોઈએ તે અંગે કોઈ ચોક્કસ ફોર્મ્યુલા નક્કી કરી શકાતી નથી. નિર્વિવાદપણે, તે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે. જોકે, તે આપમેળે થાય છે એવી દલીલ કરવી યોગ્ય રહેશે નહીં. તેને યાંત્રિક રીતે માત્ર એટલા માટે મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં કારણ કે તકનીકી આધારો પર અથવા અન્યથા સમાસિનો આદેશ યુપી ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૬-એનની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરતો હોવાનું જણાય છે. રાહત આપતી વખતે, ઔદ્યોગિક અદાલત તરફથી બુદ્ધિનો ઉપયોગ અનિવાર્ય છે. તેથી સંપૂર્ણ વેતનની ચૂકવણી એ કુદરતી પરિણામ ન હોઈ શકે.

હરિયાણા રોડવેઝના જનરલ મેનેજર વિરુદ્ધ રુધન સિંહ [૨૦૦૫ (૫) એસ. સી. સી. ૫૮૧] માં, આ અદાલતે અપલોકન કર્યું: "એવો કોઈ નિયમ નથી કે દરેક કેસમાં જ્યાં ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ એવું તારણ આપે છે કે સેવાની સમાપ્તિ કાયદાની કલમ ૨૫

એફનું ઉદ્ધન છે, ત્યાં સંપૂર્ણ વેતન આપવું જોઈએ.પસંદગી અને નિમણૂકની રીત અને પદ્ધતિ જેવા ઘણા પરિબલો, એટલે કે ખાલી જગ્યાની યોગ્ય જાહેરાત કર્યા પછી અથવા રોજગાર વિનિમયમાંથી અરજીઓ આમંત્રિત કર્યા પછી, નિમણૂકની પ્રકૃતિ, એટલે કે, કામચલાઉ, ટૂંકા ગાળાનું, દૈનિક વેતન, કામચલાઉ અથવા કાયમી પાત્ર, નોકરી માટે જરૂરી કોઈપણ વિશેષ લાયકાત અને તે જેવી બાબતોને પાછા વેતન આપવા અંગે નિર્ણય લેવામાં તોલવું અને સંતુલિત કરવી જોઈએ.એક મહત્વપૂર્ણ પરિબલ, જેને ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ, તે સેવાની લંબાઈ છે, જે કર્મચારીએ નોકરીદાતા સાથે પ્રદાન કરી હતી.જો કામદારે નોંધપાત્ર સમય સુધી સેવા આપી હોય અને તેની સેવાઓ ખોટી રીતે સમાપ્ત કરવામાં આવે, તો તેની ઉંમર અને તેની પાસે રહેલી લાયકાતને ધ્યાનમાં રાખીને તેને સંપૂર્ણ અથવા આંશિક વેતન આપવામાં આવી શકે છે.જો કે, જ્યાં કામદાર દ્વારા આપવામાં આવતી સેવાની કુલ લંબાઈ ખૂબ જ ઓછી હોય, ત્યાં સંપૂર્ણ સમયગાળા માટે, એટલે કે સમાપ્તિની તારીખથી પુરસ્કારની તારીખ સુધી, જે આપણો અનુભવ દર્શાવે છે કે ઘણીવાર ખૂબ મોટો હોય છે, તે સંપૂર્ણ રીતે અયોગ્ય રહેશે.અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ પરિબલ, જેને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે રોજગારની પ્રકૃતિ છે.કાયમી સ્વરૂપની નિયમિત સેવાની સરખામણી ટૂંકા અથવા તૂટક તૂટક દૈનિક વેતન રોજગાર સાથે કરી શકાતી નથી, જો કે તે એક કેલેન્ડર વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ માટે હોઈ શકે છે.

૧૬. પાછળના વેતનના સંદર્ભમાં સાબિતીનો બોજ મૂકવામાં પણ નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો છે.કેન્દ્રીય વિધાલય સંગઠન (ઉપરોક્ત) માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો: ".....જ્યારે વેતન પાછું આપવા માટે વ્યક્તિની પાત્રતા નક્કી કરવાનો પ્રશ્ન આવે છે, ત્યારે કર્મચારીએ બતાવવું પડશે કે તે નફાકારક રીતે નોકરી કરતો ન હતો.પ્રારંભિક બોજ તેના પર છે.પછી અને જો તે તે સંબંધમાં સામગ્રી મૂકે છે, તો નોકરીદાતા દાવાને

રદિયો આપવા માટે રેકૉર્ડ સામગ્રી લાવી શકે છે.તાત્કાલિક કેસમાં, પ્રતિવાદીએ ન તો દલીલ કરી હતી કે ન તો તે સંબંધમાં કોઈ સામગ્રી રજૂ કરી હતી.

યુપી સ્ટેટ બ્રાસવેર કોર્પોરેશન લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું: "તે વિવાદમાં નથી કે પ્રતિવાદીએ તેના લેખિત નિવેદનમાં કોઈ અરજી કરી ન હતી કે તે ઉપરોક્ત સમયગાળા દરમિયાન નફાકારક રીતે નોકરી કરતો ન હતો.હવે આ અદાલતના વિવિધ નિર્ણયો દ્વારા સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે અગાઉ આ અદાલતે આગ્રહ કર્યો હતો કે ઉપરોક્ત અરજી ઉઠાવવી એ નોકરીદાતાનું કામ છે, પરંતુ પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૧૦૬ની જોગવાઈઓ અથવા તેની સમાન જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, આવી અરજી કામદાર દ્વારા ઉઠાવવી જોઈએ.

૧૭. એક ખોટો ખ્યાલ પણ છે કે જ્યારે પણ પુનઃ નિવેદન નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે 'સેવાની સાતત્યતા' અને 'પરિણામી લાભો' અનુસરવા જોઈએ.જે વ્યક્તિએ ૧૦ થી ૧૫ વર્ષ સુધી કામ કર્યું નથી અને જેની પાસે ઉચ્ચ ફરજો અને બઢતી હોદ્દાઓના કાર્યો કરવા માટે જરૂરી અનુભવનો લાભ નથી, તેને 'પરિણામી લાભ' તરીકે અનેક બઢતી આપવાની વિનાશક અસર આપમેળે પરિણામી લાભો આપતી વખતે ભાગ્યે જ જોવા મળે છે.જ્યારે પણ અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલ સીધી પુનઃસ્થાપન કરે છે, ત્યારે તેઓએ 'સેવાની સાતત્યતા' અને/અથવા 'પરિણામી લાભો' પણ નિર્દેશિત કરવા જોઈએ કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે હકીકતો અને સંજોગો પર તેમના ન્યાયિક મનને લાગુ કરવું જોઈએ.અમે આ વતી એપીએસઆરટીસી વિરુદ્ધ એસ નરસા ગૌડ [૨૦૦૩ (૨) એસસીસી ૨૧૨], એપીએસઆરટીસી વિરુદ્ધ અબ્દુલ કરીમ [૨૦૦૫ (૬) એસસીસી ૩૬] અને આરએસઆરટીસી વિરુદ્ધ શ્યામ બિહારી લાલ ગુપ્તા [૨૦૦૫ (૭) એસસીસી ૪૦૬] માં આ અદાલતના નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ.

૧૮. પાછળના વેતન પર પાછા આવીએ તો, જો કોર્ટને પાછળના વેતન આપવાનું જરૂરી લાગે તો પણ, પ્રશ્ન એ હશે કે પાછળના વેતનને સંપૂર્ણ રીતે આપવું જોઈએ કે માત્ર આંશિક રીતે (અને જો એમ હોય તો ટકાવારી). તે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે. વૈકલ્પિક રોજગાર અથવા વ્યવસાયના કારણે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન કર્મચારીને મળેલી કોઈપણ આવક એ રુધન સિંહ (ઉપરોક્ત) અને ઉદય નારાયણ પાંડે (ઉપરોક્ત) માં ઉલ્લેખિત ઘણા પરિબળો ઉપરાંત, પાછા વેતન આપતી વખતે ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય પરિબળ છે. તેથી, કર્મચારીએ એવી દલીલ કરવી જરૂરી છે કે તે તેના કાર્યકાળની તારીખથી નફાકારક રીતે નોકરી કરતો ન હતો. જ્યારે કર્મચારીને નકારાત્મક સાબિત કરવા માટે કહી શકાતો નથી, તેણે ઓછામાં ઓછું શપથ પર ભાર મૂકવો પડશે કે તે ન તો નોકરી કરતો હતો કે ન તો કોઈ નફાકારક વ્યવસાય અથવા સાહસમાં રોકાયેલો હતો અને તેની પાસે કોઈ આવક નહોતી. પછી બોજ નોકરીદાતા પર જશે. પરંતુ, જોકે, બરતરફ કરાયેલા કર્મચારી પર વૈકલ્પિક રોજગાર શોધવા અથવા સુરક્ષિત કરવાની કોઈ જવાબદારી નથી. તે ગમે તે હોય.

૧૯. પરંતુ ઉપર ઉલ્લેખિત કેસો, જ્યાં બેક-વેતન આપવામાં આવ્યું હતું, તે સમાપ્તિ/છટણી સાથે સંબંધિત હતા, જે કાયદાકીય જરૂરિયાતોનું પાલન ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર અને અમાન્ય હોવાનું માનવામાં આવતું હતું અથવા એવા કેસો સાથે સંબંધિત હતા કે જ્યાં અદાલતને લાગ્યું કે સમાપ્તિ પ્રેરિત હતી અથવા ભોગ બનવાની રકમ હતી. ગેરકાયદેસર છટણી અથવા સમાપ્તિ પર ચૂકવવાપાત્ર પાછળના વેતનને લગતા નિર્ણયોને વર્તમાન કેસની જેમ કોઈ અરજી ન હોઈ શકે, જ્યાં સમાપ્તિ (બરતરફી અથવા દૂર અથવા ફરજિયાત નિવૃત્તિ) વિભાગીય તપાસમાં ગેરવર્તણૂક માટે સજા તરીકે છે, અને અદાલત ગેરવર્તણૂક સંબંધિત તારણની પુષ્ટિ કરે છે, પરંતુ

માત્ર તે સજા સાથે દખલ કરે છે કારણ કે તે વધુ પડતી છે, અને ઓછી સજા આપે છે, પરિણામે કર્મચારીની પુનઃસ્થાપના થાય છે. જ્યાં કલમ ૨૨૬ અથવા ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ એક્ટ (અથવા અન્ય કોઈ સમાન જોગવાઈ) ની કલમ ૧૧એ હેઠળની શક્તિનો ઉપયોગ કોઈ પણ અદાલત દ્વારા સજામાં દખલ કરવા માટે કરવામાં આવે છે કે તે અતિશય છે અને કર્મચારી ઓછી સજા ભોગવે છે, અને પુનઃસ્થાપન માટે પરિણામી નિર્દેશ જારી કરવામાં આવે છે, ત્યાં અદાલત એવું માનતી નથી કે નોકરીદાતા ખોટો હતો અથવા બરતરફી ગેરકાયદેસર અને અમાન્ય હતી. અદાલત માત્ર ઓછી સજા આપવા માટે પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી રહી છે. જ્યાં સુધી આવી શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી બરતરફી માન્ય અને અમલમાં છે. જ્યારે અદાલત દ્વારા સજાને અતિશય તરીકે ઘટાડવામાં આવે છે, ત્યારે પુનઃસ્થાપન માટે નિર્દેશ અથવા નજીવા એક સામટી વળતર માટે નિર્દેશ હોઈ શકે છે. અને જો પુનઃસ્થાપનનો નિર્દેશ આપવામાં આવે, તો તે સજાની આવી બદલીની તારીખથી (જે ઘટનામાં, સેવાની કોઈ સાતત્યતા નથી) અથવા જે તારીખે સમાપ્તિનો દંડ લાદવામાં આવ્યો હતો (જે ઘટનામાં, સેવાની સાતત્યતાને લગતી પરિણામી દિશા હોઈ શકે છે) તે તારીખથી પાછલી અસરથી અસરકારક બની શકે છે. એવા કિસ્સાઓમાં નોંધવું જરૂરી છે કે જ્યાં ગેરવર્તણૂકના તારણની પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે અને માત્ર સજામાં દખલ કરવામાં આવે છે (જે કિસ્સાઓમાં સમાપ્તિને ગેરકાયદેસર અથવા રદબાતલ ગણવામાં આવે છે તેનાથી વિપરીત) તે છે કે ત્યાં કોઈ સ્વચાલિત પુનઃસ્થાપન નથી; અને જો પુનઃસ્થાપન નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે, તો તે સમાપ્તિની તારીખથી આપમેળે પૂર્વલક્ષી અસર સાથે નથી. તેથી, જ્યાં પુનઃસ્થાપિત કરવું એ ઓછી સજા લાદવાનું પરિણામ છે, ત્યાં ન તો વળતર કે સેવાની સાતત્યતા કે પરિણામી લાભો, આવી પુનઃસ્થાપનના કુદરતી અથવા જરૂરી પરિણામ તરીકે અનુસરે છે. એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં ગેરવર્તણૂક સાબિત થઈ હોવાનું માનવામાં આવે છે, અને પુનઃસ્થાપના પોતે જ

ઓછી સજા લાદવાથી ઉદ્ભવતા પરિણામી લાભ છે, જ્યારે કર્મચારીએ કામ કર્યું ન હોય તે સમયગાળા માટે પાછળના વેતનનો એવોર્ડ, ગુનેગાર કર્મચારીને પુરસ્કાર આપવા અને કર્મચારી દ્વારા કરવામાં આવેલા ગેરવર્તણૂક માટે પગલાં લેવા બદલ નોકરીદાતાને સજા કરવા સમાન હોઈ શકે છે.તે ટાળવું જોઈએ.એ જ રીતે, આવા કિસ્સાઓમાં, જ્યાં સેવાની સાતત્યતા નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે, ત્યાં પણ તે માત્ર પેન્શનરી/નિવૃત્તિ લાભોના હેતુઓ માટે જ હોવી જોઈએ, પગારવધારા, બઢતી વગેરે જેવા અન્ય લાભો માટે નહીં.

૨૦. પણ તેમાં બે અપવાદ છે.પ્રથમ એ છે કે જ્યાં અદાલત કર્મચારીને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવે અથવા ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ન હોવાનું જણાતાં તેના પરિણામે સમાપ્તિને રદ કરે છે.બીજું એ છે કે જ્યાં અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે છે કે કર્મચારીને છૂટકારો મેળવવા અથવા તેને ભોગ બનાવવા માટે છન્નાવરણ તરીકે તુરંચ મુદ્દા અથવા નાના ગેરવર્તણૂકના સંદર્ભમાં તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, અને અપ્રમાણસર અતિશય સજા આવી યોજના અથવા ઈરાદાનું પરિણામ છે.આવા કિસ્સાઓમાં, પડતર વેતન વગેરેને લગતા સિદ્ધાંતો તે જ હશે જે ગેરકાયદેસર સમાપ્તિના કિસ્સામાં લાગુ થાય છે.

૨૧. આ કેસમાં, શ્રમ અદાલતને જાણવા મળ્યું કે ગંભીર ગેરવર્તણૂકના સંદર્ભમાં કર્મચારી સામેનો આરોપ સાબિત થયો હતો.જો કે, તેને લાગ્યું કે બરતરફીની સજા વાજબી નથી અને તેથી, બે વાર્ષિક વેતનવૃદ્ધિ અટકાવવાની ઓછી સજા લાદવામાં આવી છે.આવા સંજોગોમાં, પાછળના વેતનની ફાળવણી ન તો આપમેળે થતી હતી અને ન તો પરિણામી.હકીકતમાં, પડતર વેતનની જરાય જરૂર નહોતી.”

૨૩. જ્યાં સુધી પી. કરુવાપૈયા વિરુદ્ધ જનરલ મેનેજર, તિરુવલ્લુવર ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયની વાત છે, ત્યાં સુધી સર્વોચ્ચ અદાલત ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદા અને આદેશ સામે દાખલ કર્મચારીની અપીલ પર સુનાવણી કરી રહી હતી, જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતે અપીલ ફગાવી દીધી હતી અને અપીલકર્તાને લગભગ પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે પાછળના વેતનનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે પાછળના વેતનના ચુકાદાના પ્રશ્નમાં થોડો ફેરફાર થયો છે જ્યાં કર્મચારી અધિકાર તરીકે વેતનનો દાવો કરવા માટે હકદાર નથી, સિવાય કે પુનઃસ્થાપનનો આદેશ સ્પષ્ટ શરતોમાં તે જ અને અન્ય લાભોની ચુકવણીનો નિર્દેશ આપે. એમપી સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ વિરુદ્ધ ઝરીના બીના નિર્ણયને ટાંકીને (૨૦૦૩) ૬ એસસીસી ૧૪૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો. અદાલતે એવું પણ માન્યું છે કે કર્મચારીએ પુનઃસ્થાપનની રાહત સાથે પાછળના વેતનની રાહતનો દાવો કરવા માટે પુરાવાની મદદથી સાબિત કરવું જરૂરી છે કે તે ક્યાંય પણ નફાકારક રીતે કાર્યરત ન હતો અને નોકરીદાતાને પણ અન્યથા બતાવવાનો અધિકાર છે કે સંબંધિત કર્મચારી સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન નફાકારક રીતે કાર્યરત હતો. કર્મચારી દ્વારા સંબંધિત સમયગાળા માટે પાછળના વેતનનો દાવો કરવા માટે રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવેલા કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

૨૩.૧. આમ, શ્રમ અદાલત અથવા ઔદ્યોગિક અદાલત જે ક્ષણે વ્યક્તિને પુનઃસ્થાપિત કરે છે અથવા નોકરીદાતાની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર જાહેર કરે છે તે ક્ષણે ૧૦૦% પડતર વેતન અથવા તમામ પરિણામી લાભો આપવા માટે કોઈ અંગૂઠાના નિયમની ગેરહાજરીમાં, પ્રતિવાદીઓ તરફથી ૧૦૦% પાછળના વેતનની મંજૂરીની વિનંતી મંજૂર કરવાની જરૂર નથી, જો કે, કેટલીક દખલગીરીની જરૂર પડશે કારણ કે સામાન્ય રીતે પ્રસ્થાન ઈચ્છતા પક્ષને તેની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર અને અસમર્થનીય જાહેર કરવામાં આવે તે પછી, પરિણામી રાહત શા માટે નકારી શકાય તે સ્થાપિત કરવાની જરૂર પડશે.આ અદાલત નોકરીદાતાના વર્તનથી અજાણ ન હોઈ શકે, જે ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે અને જેણે વિભાગીય તપાસ ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે અથવા કોઈ પણ કર્મચારીને પુનઃસ્થાપિત કર્યો નથી, તે બે પ્રતિવાદીઓ પણ નહીં કે જેમના કેસમાં પછીની તપાસની પણ મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી.અરજદાર નોકરીદાતાએ તમામ મંચો સમક્ષ વિવિધ તબક્કે હારી ગયા હોવા છતાં તેમની નોકરીનો સંપૂર્ણ સમયગાળો જાણીજોઈને સમાપ્ત થવાની મંજૂરી આપી હતી.આ આચરણને જ્યારે નીચે આપેલા બંને સત્તામંડળો તરફથી વિગતવાર ચર્ચા સાથે જોવામાં આવે, ત્યારે શ્રમ અદાલત દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૫માં પુનઃસ્થાપનના પ્રથમ આદેશની તારીખથી ૧૦૦% પાછળના વેતનની મંજૂરી સિવાય અહીં ઉલ્લેખ કર્યો છે તે સિવાય કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર રહેશે નહીં.

૨૩.૨ જ્યાં સુધી ગ્રેયુટી અને અન્ય લાભોની રકમની વાત છે, નીચેની અદાલતે કર્મચારીઓની રકમની ગણતરી મુજબ કરી છે.તેથી, હમણાં માટે, આ અદાલતને ગ્રેયુટીના ઉપરોક્ત પાસાઓમાં પ્રવેશવાની જરૂર નથી જે ગુજરાત કલ્યાણ શ્રમ કમિશનર પાસે પહેલેથી જ જમા કરવામાં આવી હતી.ગ્રેયુટીની રકમ ઉપરાંત, અન્ય નિવૃત્તિ લાભો તેમની નિવૃત્તિની તારીખ સુધી નક્કી કરવામાં આવશે.જો તે શ્રમ અદાલત દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે તેના કરતા વધારે છે, તો તેમાંથી દરેકને તે જ ચૂકવવામાં આવશે.ગ્રેયુટીની રકમ પરના વ્યાજના પાસા પર, ૯ ટકાના વ્યાજ દરમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.શ્રી કાંતિલાલ રાણા અને શ્રી સુભાષ પંજવાની (અનુક્રમે એસ. સી. એ.૬૫૭૮/૧૮ અને એસ. સી. એ.૬૫૫૭/૨૦૧૮ના અરજદારો), જેમના કેસોમાં અદાલતોએ આગળની કાર્યવાહીની મંજૂરી પણ આપી ન હતી અને તેથી, શરૂઆતથી જ તેમની બરતરફી જ્યારે બિનટકાઉ હોવાનું જણાયું હોય, ત્યારે તેમને પાછા વેતન અને અન્ય પરિણામી લાભો આપવાની જરૂર હોય તેવા બે પ્રતિવાદીઓ સિવાય દરેક કર્મચારીના કિસ્સામાં ૯ ટકા વ્યાજ સાથે ૨ મે, ૨૦૦૫થી પડતર વેતન ૧૦૦% રહેશે.

૨૪. તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે તેમાંના કેટલાક પહેલેથી જ ગુજરી ગયા છે અને તેમની પોતાની મહેનતનું ફળ જોવા માટે જીવિત નથી.આ આદેશની નકલ

મળવાની તારીખથી બાર અઠવાડિયાની અંદર કર્મચારીઓને નાણાકીય લાભ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે.

૨૫. નોકરીદાતાના સમગ્ર આચરણની નોંધ લેતા, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે તમામ બાબતોમાં જ્યાં નોકરીદાતાએ ચુકાદા અને ચુકાદાને પડકાર્યો હોય, ત્યાં ૨૦,૦૦૦/- રૂપિયા (માત્ર વીસ હજાર રૂપિયા) નો ખર્ચ લાદવામાં આવશે.

૨૬. નોકરીદાતાઓ દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી તમામ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે અને કર્મચારીઓ દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી અપીલને ઉપરોક્ત શરતોમાં આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી)

માયા એસ ચૌહાન/ભૂમિ

આગળનો આદેશ:

આ તબક્કે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ગૌતમ જોશીએ વિદ્વાન વકીલ શ્રી અભિલાષ કલર્ક સાથે કાર્યકારી આદેશના ચુકાદા અને અમલ પર રોક

લગાવવાની વિનંતી કરી છે.આ અદાલતે આ ચુકાદા અને આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ૧૨ અઠવાડિયાની અંદર કર્મચારીઓને નાણાકીય લાભ ઉપલબ્ધ કરાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હોવાથી, આ વિનંતી સ્વીકારવામાં આવી રહી નથી કારણ કે કોઈ પણ સંજોગોમાં, નોકરીદાતા પાસે તેની જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરવા માટે પહેલેથી જ ૧૨ અઠવાડિયાનો સમય છે.

(ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી)

માયા એસ ચૌહાન/ભૂમિ

વિષય : ઉદ્યોગ વિવાદ અને કાયદાકીય જોગવાઈઓ હેઠળ ગેરકાયદેસર બરતરફી, પુનઃસ્થાપન અને પાછલા વેતનની ચૂકવણી અંગેનો સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official

purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.